

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ติดยาเสพติดซ้ำในจังหวัดยะลา : ศึกษาเปรียบเทียบ
ผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ กับผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมา
กระทำผิดซ้ำเฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา

**Contributing Factors to First-time and Repeating Drug Addicts : A Comparative Study of
the Addicts Passing Probation Programs Between Those who Became Clean
and Those Who Did Not in Yala Probation Office**

มนต์ชัย หงูสาย

Monchai Hnusai

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

**A Minor Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Public Administration
Prince of Songkla University**

2554

ชื่อสารนิพนธ์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ที่ติดยาเสพติดซ้ำในจังหวัดยะลา :
ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำกับ
ผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำเฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติ
ของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา

ผู้เขียน นายมนต์ชัย หนูสาย

สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ คณะกรรมการสอบ

..... ประธานกรรมการ
(ดร.อนุ เจริญวงศ์ระยั้ง) (ดร.อนุ เจริญวงศ์ระยั้ง)

.....กรรมการ
(อาจารย์พูนศักดิ์ เงินหมื่น)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีระชัย ภูไพบูลย์)

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิชัย กาญจนสุวรรณ)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์

ชื่อสารนิพนธ์	ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ที่ติดยาเสพติดซ้ำในจังหวัดยะลา : ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำกับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำเฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา
ผู้เขียน	นายมนต์ชัย หนูสาย
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2553

บทคัดย่อ

การศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ที่ติดยาเสพติดซ้ำในจังหวัดยะลา : ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำกับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำ เฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลซึ่งจะนำเสนอข้อค้นพบจากการศึกษามาอภิปรายให้เห็นผลการศึกษาในครั้งนี้ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ คือ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติดจำแนกตามปัจจัยของผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำกับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 283 คน แยกออกเป็น ผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำ จำนวน 255 คน และผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำ จำนวน 28 คน กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยคัดเลือกตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ประกอบด้วย ปัจจัยจากตัวเอง ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ส่วนตัวแปรตาม คือ ผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำ กับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำ ข้อมูลส่วนที่เป็นการประเมินระดับของปัจจัย โดยเป็นการตั้งคำถามแบบ 5 Point Scale ไม่จริงเลย (1) – จริงที่สุด (5) สำหรับการแปลผลระดับของปัจจัยเป็น 3 ระดับ โดยกำหนดอันตรภาคชั้น (class interval, I) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-Square

ผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากกระทำผิดซ้ำ ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.8 เป็นเพศชาย ร้อยละ 37.3 มีอายุระหว่าง 19 – 24 ปี ร้อยละ 72.5 สถานภาพโสด ร้อยละ 34.9 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 37.6 อาชีพรับจ้างทั่วไป และร้อยละ 75.3 พักอาศัยบ้านของตนเอง ผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมากกระทำผิดซ้ำ ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.6 เป็นเพศชาย ร้อยละ 42.9 มีอายุระหว่าง 19 – 24 ปี และอายุระหว่าง 24 – 30 ปี ร้อยละ 75.0 สถานภาพโสด ร้อยละ 39.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 46.4 อาชีพเกษตรกร และร้อยละ 71.4 พักอาศัยบ้านของตนเอง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา พบว่า ในแต่ละปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย จำแนกตามผู้ผ่านการคุมประพฤติ พบว่า ปัจจัยจากตนเอง ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยจากเศรษฐกิจ มีผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม มีผลต่อการติดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาวิจัยต่อไป ควรเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการเลิกยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมที่มีผลต่อพฤติกรรมกรรมการเลิกยาเสพติด

Minor Thesis Title: Contributing Factors to First-time and Repeating Drug Addicts:
A Comparative Study of the Addicts Passing Probation Programs
Between Those who Became Clean and Those Who Did Not in Yala
Probation Office

Author; Mr.Monchai Hnusai

Major Program; Public Administration

Academic Year; 2010

ABSTRACT

This study aimed to compare the factors contributing to drug abuse of the drug addicts going through the probation program and getting back to drug abuse again and those who completely quit drug abuse after going through the probation program.

Research subjects were 283 drug addicts in the Probation Office of Yala province. Two hundred fifty-five were drug addicts who quit drug abuse after attending the prohibition program and 28 were those who got back to drug abuse again after the prohibition program. The independent variables of the study were factors hypothesized to contribute to addiction to drugs among probates in the Probation Office in Yala province. These included factors related to the drug addicts themselves, social and adjacent factors, family factors and financial factors. The dependent variables were the drug addicts who quite drug abuse after the probation program and those who got back to drug abuse after the program.

To obtain data concerning the level of opinions toward the factors contributing to drug addictions the five-rating scales ranging from not true in any way (1) to most true (5). The interpretations of the rating results were divided into 3 levels using the class interval, I). The obtained data were calculated for descriptive statistics of percentage, frequency, means, standard deviations and Chi-Square.

Results concerning personal factors of the drug addicts who quite drug abuse after the probation program revealed that 87.8 percent of them were male; 37.3 percent were at the age of 19-24; 72.5 percent were single; 34.9 percent were Prathomsuksa graduates; 37.6 percent were general workers; and 75.3 percent were living in their own houses.

Results concerning personal factors of the drug addicts who got back to drug abuse after the probation program revealed that 78.6 percent of them were male; 42.9 percent were at the age of 19-24 and 24-30; 75.0 percent were single; 39.3 percent were high school or vocational education graduates; 46.4 percent were agricultural workers; and 71.4 percent were living in their own houses.

Results concerning the four factors contributing to drug addiction showed that the personal factors, family factors and financial factors were not found to significantly contribute to drug addiction of the research subjects at the statistical level of 0.05, while the social and adjacent factors were found to significantly contribute to drug addiction at the statistical level of 0.05.

Further studies should be done in the area of relationship between certain factors and motivation in quitting drug abuse so as to build up suitable measures to quit drug addiction.

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของ ดร.อนุ เจริญวงศ์ระยับ อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ อาจารย์พูนศักดิ์ เงินหมื่น และผู้ช่วยศาสตราจารย์ธีรชัย ภูโพนุลย์ กรรมการสารนิพนธ์ และคณาจารย์ประจำภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทุกท่านที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ โดยให้โอกาสและเสียสละเวลาให้แก่ผู้ศึกษาโดยตลอด ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ในการทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ได้รับความอนุเคราะห์จากคุณบัญชา หนูประดิษฐ์ ผู้อำนวยการสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา คุณวาสนี หนูไชยแก้ว และเจ้าหน้าที่สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลาทุกท่าน ตลอดจนผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติทุกท่าน ที่เสียสละเวลาช่วยเหลือและพร้อมใจให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม จึงทำให้สารนิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้ จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ คุณปานจิตต์ หนูขุน MPA.รุ่นที่ 17 ที่ให้คำแนะนำและให้คำปรึกษาในการจัดทำสารนิพนธ์ครั้งนี้ตลอดมา เจ้าหน้าที่ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดยะลาทุกท่าน ที่ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี

สารนิพนธ์เล่มนี้ สำเร็จได้ด้วยดีโดยได้รับกำลังใจจากคุณวิรพงศ์ แก้วสุวรรณ หัวหน้าสำนักงานจังหวัดยะลา ตลอดถึงเพื่อนร่วมงานในสำนักงานจังหวัดยะลาทุกท่าน รวมถึงเพื่อน ๆ และคุณศิริเพ็ญ หนูสาย ที่ช่วยเป็นกำลังใจให้งานสารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและหวังเป็นอย่างยิ่งว่า การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้ลุล่วงต่อไป

มนต์ชัย หนูสาย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
กิตติกรรมประกาศ	(7)
สารบัญ	(8)
สารบัญตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ขอบเขตการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด	6
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมมการติดยาเสพติด	10
แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยการติดยาเสพติด	16
สาเหตุและปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด	23
ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	26
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	27
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	28
วิธีการรวบรวมข้อมูล	28
การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	29
การเก็บรวบรวมข้อมูล	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม	32
ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	35
ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะของผู้ผ่านการคุมประพฤติ	42
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	
สรุปผล	43
อภิปรายผล	46
ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	49
ภาคผนวก	51
แบบสอบถาม	52
ประวัติผู้ศึกษา	55

รายการตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวน และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากกระทำผิดซ้ำ	30
2	ระดับความจริงของผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากกระทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	32
3	ระดับความจริงของผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมากกระทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	36
4	จำนวน ร้อยละ ของผู้ผ่านการคุมประพฤติจำแนกตามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการติดยาเสพติด	40

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาสุขภาพจิตเป็นปัญหาสังคมที่มีแนวโน้มของความรุนแรงและการขยายตัวเพิ่มขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงทางสภาพเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ดังนั้น ในปัจจุบันประเทศทั่วโลกโดยเฉพาะประเทศที่กำลังพัฒนาและประเทศที่พัฒนาแล้วจึงต้องเผชิญกับปัญหาสุขภาพจิตอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และยังคงประสบปัญหาอื่น ๆ ซึ่งเป็นผลมาจากยาเสพติด เช่น ปัญหาความเสื่อมของทรัพยากรมนุษย์ที่ถูกทำลายด้วยยาเสพติด ปัญหาสังคมจิตวิทยาและปัญหาทางเศรษฐกิจอื่น ๆ สำหรับในประเทศไทยปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดเริ่มปรากฏรุนแรงมากขึ้นในปี 2537 ในช่วงเวลาดังกล่าวการพัฒนาประเทศทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมยังเป็นผลด้านกลับกันที่ทำให้เกิดการขยายตัวปัญหาสุขภาพจิตในด้านจำนวนประชากรและประเภทยาเสพติดที่ใช้เสพ มีการเพิ่มขึ้นของตัวยาเสพติดใหม่ ๆ ได้แก่ แอมเฟตามีนและสารระเหย กลุ่มเด็กและเยาวชนในสถานศึกษาเป็นกลุ่มที่มีการแพร่ระบาดเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงไม่กี่ปีที่ผ่านมา ยาเสพติดเป็นปัญหาที่ร้ายแรงปัญหาหนึ่งของประเทศไทยที่บั่นทอนเสถียรภาพของประเทศทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ เพราะนอกจากยาเสพติดจะทำลายสุขภาพอนามัยของผู้เสพให้อ่อนแอลงอยู่ในสภาพที่เกือบจะเรียกว่าตายทั้งเป็นแล้ว ยังเป็นผลให้บรรดาผู้ติดยาซึ่งมีจำนวนมากนับแสนคน ต้องสูญเสียเงินทองค่ารักษาพยาบาลในปีหนึ่งหลายร้อยล้านบาท ทั้งยังทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของประเทศและเป็นบ่อเกิดอาชญากรรมได้ทุกรูปแบบ เมื่อต้องการทรัพย์ไปใช้ในการซื้อยาเสพติด ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์รวมถึงการขาดสติสัมปชัญญะ ทำให้เกิดการกระทำความผิดอย่างอื่นได้ เช่น ความผิดเกี่ยวกับเพศ ชีวิต และทรัพย์สิน ซึ่งนับวันอาชญากรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดจะมีเพิ่มขึ้นอันนำไปสู่ความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจและทรัพยากรของประเทศอย่างมากมาย และเนื่องจากผลของการเสพยาเสพติดให้โทษทำให้ผู้เสพมีร่างกายและจิตใจ เสื่อมโทรม เกียจคร้าน อ่อนแอ สมองเซื่องช้า ความจำเสื่อม กระดูกฝุคลุ้มคลั่งหากไม่ได้เสพหรือหากเสพเกินขนาด นอกจากนี้ยังอาจเกิดการซื้อคยาและถึงแก่ความตายได้นอกจากยาเสพติดให้โทษจะทำให้เกิดผลเสียต่อตัวผู้เสพเองแล้ว ยังก่อให้เกิดผลเสียต่อสังคมส่วนรวมอีกมากมาย อาทิเช่น ปัญหาการก่ออาชญากรรม ปัญหาครอบครัว ปัญหาการศึกษา และปัญหาโรคติดต่อ

รัฐบาลทุกยุคที่ผ่านมาได้เห็นถึงความสำคัญของปัญหายาเสพติดและมีนโยบายอันแน่วแน่ที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยกำหนดยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติดตามยุทธศาสตร์ 5 รั้วป้องกัน และ 2 โครงการหลัก ประกอบด้วย รั้วชายแดน รั้วชุมชน รั้วสังคม รั้วโรงเรียน รั้วครอบครัว โครงการปราบปรามยาเสพติดและลดความเดือดร้อนของประชาชนและโครงการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด ซึ่งได้ดำเนินการมาตั้งแต่เดือนมีนาคม 2552 และมีผลการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมหลายประการ แต่ระดับของปัญหายาเสพติดในภาพรวมยังคงดำรงอยู่และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นที่สำคัญ ซึ่งมีปัจจัยจากสถานการณ์ความไม่สงบในประเทศเพื่อนบ้าน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การเมืองในประเทศ ข้อจำกัดด้านทรัพยากรและงบประมาณ และปัจจัยเสี่ยงที่มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น มีการใช้ยาเสพติดกันอย่างแพร่หลายในกลุ่มชนแทบทุกกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็กและเยาวชน นอกจากนี้ยังมีการกระจายการค้ายาเสพติดไปยังกลุ่มผู้ค้าอาชีพต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ชาวไร่ ชาวนา ครูอาจารย์ เจ้าหน้าที่ของรัฐ พระสงฆ์ ตลอดจนนักเรียน นักศึกษา

แม้ว่ารัฐบาลจะได้มีการดำเนินการตามนโยบายที่สำคัญ ๆ ดังกล่าวแล้วก็ตาม การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็ยังคงมีอยู่ เนื่องจากการค้ายาเสพติดให้ผลตอบแทนสูง และจากการจับกุมคดียาเสพติดทั่วประเทศ พบว่าความผิดเกี่ยวกับการเสพและจำหน่ายยาเสพติดมีแนวโน้มเพิ่มมากยิ่งขึ้นและในปัจจุบันพบว่าผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านกระบวนการคุมประพฤติหรือพ้นโทษมีแนวโน้มที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดค่อนข้างสูงด้วยเช่นกัน ประกอบกับผลสำรวจความคิดเห็นของประชาชนของสถาบันทางวิชาการพบว่าปัญหายาเสพติดยังคงมีความรุนแรงและส่งผลกระทบต่อชีวิตความปลอดภัยของประชาชนมากขึ้น และต้องการที่จะให้รัฐบาลเร่งแก้ไขปัญหายาอย่างเร่งด่วน เพื่อให้ปัญหายาเสพติดลดระดับความรุนแรงลงตามเจตนารมณ์ของรัฐบาลที่มุ่งหวังให้สังคมไทยปลอดจากยาเสพติด ประเทศไทยมีความเข้มแข็ง

สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ซึ่งมีภารกิจหน้าที่ในการดำเนินการตามมาตรการคุมประพฤติผู้กระทำผิดในชั้นก่อนและหลังการพิจารณาคดี การบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดแบบบังคับบำบัด การสงเคราะห์ผู้กระทำผิดภายหลังพ้นการคุมประพฤติ ศึกษา ค้นคว้า และวิจัยเพื่อพัฒนาระบบคุมประพฤติ การแก้ไขฟื้นฟูผู้กระทำผิดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมทั้งกฎหมาย กฎ และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปัจจุบันพบว่าการกระทำผิดในคดียาเสพติดในพื้นที่จังหวัดยะลามีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อย ๆ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ซึ่งมีหน้าที่คุมประพฤติผู้ที่กระทำผิดในคดียาเสพติด 4 ฐานความผิด ได้แก่ 1) ความผิดฐานเสพยา 2) ความผิดฐานเสพยาและมีไว้ในครอบครอง 3) ความผิดฐานเสพยาและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย 4) ความผิดฐานเสพยาและจำหน่าย ซึ่งมีความผิดตาม พรบ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2552 และถูกคุมประพฤติตาม พรบ. ฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา

ยาเสพติด พ.ศ. 2545 ในปี 2553 มีผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติคดียาเสพติดตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนธันวาคม 2553 รวมทั้งสิ้น 731 คนและพบว่าในจำนวนดังกล่าวมีการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด ในระหว่างถูกคุมประพฤติหรือหลังจากผ่านการคุมประพฤติแล้ว จำนวน 28 คน และปัจจุบัน ถูกคุมประพฤติดูอยู่ (ข้อมูลจากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เดือนมกราคม 2554)

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้ผู้ถูกคุมประพฤติกลับมากระทำความผิดซ้ำว่ามีปัจจัยใดที่เป็นสาเหตุของกระทำความผิด โดยศึกษาเปรียบเทียบกับผู้ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดและผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก โดยศึกษาสภาพทั่วไป ตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดในคดียาเสพติดของทั้งสองกลุ่มเป้าหมาย เพื่อจะได้รับทราบถึงสาเหตุที่แท้จริงของการติดยาเสพติด และใช้เป็นแนวทางในการแก้ไขและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด อันเป็นผลให้สามารถยับยั้งอันตรายของปัญหาเสพติดได้ในทุกทางในภายภาคหน้าต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำความผิดในคดียาเสพติด จำแนกตามปัจจัยของผู้ถูกคุมประพฤติและกลับมาก่อทำความผิดซ้ำ กับผู้ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติด และผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำความผิดซ้ำอีก

1.3 สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยจากตนเอง ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม ปัจจัยจากครอบครัว ปัจจัยทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติดของผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติ

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติดของผู้ที่ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา และเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดมีสาเหตุจากตนเอง สภาพแวดล้อม สภาพครอบครัว สภาพเศรษฐกิจ จำแนกตามปัจจัยของผู้ถูกคุมประพฤติ และกลับมากระทำผิดซ้ำ กับผู้ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดและผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก

1.4.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาทั้งสิ้น 731 คน โดยแยกออกเป็น ผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติคดียาเสพติด และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนธันวาคม 2553 จำนวน 703 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง (อย่างง่าย) จำนวน 255 คน และผู้ที่กระทำผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดและกลับมากระทำผิดซ้ำในระหว่างถูกคุมประพฤติหรือหลังจากผ่านการคุมประพฤติแล้ว จำนวน 28 คน และปัจจุบันถูกคุมความประพฤติอยู่

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ปัจจัยที่เกิดจากตนเอง หมายถึง การขาดความรู้ ความเข้าใจ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผิดวิธี การมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง การขาดความเข้มแข็งของพลังจิต หรือกำลังใจในการต่อสู้กับอุปสรรคหรือความกดดันในชีวิต ตลอดจนการไม่มีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสารกับผู้อื่น ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ไม่ถูกต้อง
2. ปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม หมายถึง สังคม สถานศึกษา เพื่อน การสื่อสารต่าง ๆ สื่อมวลชน และสภาพของสังคมรอบข้าง
3. ปัจจัยที่เกิดจากเศรษฐกิจ หมายถึง เศรษฐกิจตกต่ำ คนตกงานมากขึ้นและครอบครัวมีรายได้น้อย
4. ปัจจัยที่เกิดจากครอบครัว หมายถึง การหย่าร้างของพ่อแม่ ขาดความเอาใจใส่อบรม ขาดความอบอุ่นในครอบครัว และการกระทำของพ่อแม่ที่ไม่ดี
5. ยาเสพติด หมายถึง ความว่า ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการเสพติดให้โทษ และยาเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ทั้งนี้ตามที่รัฐมนตรีกำหนดในกฎกระทรวง

6. ดิถยาเสพติด หมายความว่า เสพยาเสพติดเป็นประจำติดต่อกัน และตกอยู่ในสภาพที่จำเป็นต้องพึ่งยาเสพติดนั้น โดยสามารถตรวจพบสภาพเช่นนั้นได้ตามหลักวิชาการ

7. ฟีนฟูสมรรถภาพผู้ดิถยาเสพติด หมายความว่า การกระทำใด ๆ อันเป็นการบำบัดการดิถยาเสพติดและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ดิถยาเสพติด รวมตลอดถึงการรักษาสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ซึ่งเสพยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติ โดยไม่เสี่ยงต่อการเป็นผู้ดิถยาเสพติด

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทำให้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติดของผู้ที่ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา

1.6.2 ทำให้ทราบความแตกต่างของพฤติกรรมการกระทำผิดในคดียาเสพติดของผู้ที่ถูกคุมประพฤติจำแนกตามปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดของผู้ถูกคุมประพฤติและกลับมากระทำผิดซ้ำ กับผู้ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดและผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา

1.6.3 นำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางในการแก้ไขและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด อันเป็นผลให้สามารถยับยั้งอันตรายของปัญหาเสพติดได้ในทุกทางในภาคทฤษฎี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ติดยาเสพติดซ้ำ ในจังหวัดยะลา : ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำ กับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำ เฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดยะลา ผู้ศึกษาได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการศึกษา จำแนกเนื้อหาออกเป็นหัวข้อ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด
2. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเสพยาเสพติด
3. สาเหตุและปัจจัยการติดยาเสพติด
4. สาเหตุและปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ยาเสพติดตามกฎหมาย กฎหมายยาเสพติดเป็นตัวอย่างว่า “อะไรเป็นหรือไม่เป็น ยาเสพติดตามกฎหมาย” สารหรือตัวยาใดบ้างจะถือเป็นยาเสพติด จะต้องมีความหมายระบุไว้อย่างชัดเจน เช่น “เฮโรอีน” เป็นยาเสพติด เพราะระบุอยู่ในประกาศกระทรวงสาธารณสุข ฉบับที่ 135 (พ.ศ. 2539) ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 ส่วน “บุหรี่” ไม่เป็นยาเสพติด เพราะไม่ได้มีชื่อระบุอยู่ในกฎหมายยาเสพติดฉบับใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น ไม่ว่าบุหรี่จะมีฤทธิ์เสพติดหรือไม่ บุหรี่ก็ไม่ถือเป็นยาเสพติดตามกฎหมาย และไม่อยู่ในขอบเขตตามกฎหมายยาเสพติดที่จะกล่าวถึงในที่นี้

“ยาเสพติด” กับคำว่า “ยาเสพติดให้โทษ” มีความหมายแตกต่างกัน คำว่า “ยาเสพติด” บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 มาตรา 3 หมายความว่า ถึงตัวยา 3 กลุ่ม ได้แก่

- ยาเสพติดให้โทษ ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
- วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
- สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533

ยาเสพติดซึ่งอยู่ในกลุ่มใด ก็ต้องใช้กฎหมายของตัวยาเหล่านั้นมาบังคับใช้เท่านั้น เช่น เฮโรอีนเป็นยาเสพติดให้โทษ ต้องใช้กฎหมายว่าด้วยตัวยาเสพติดให้โทษ ทินเนอร์เป็นสารระเหย ต้องใช้กฎหมายว่าด้วยป้องกันการใช้สารระเหย จะนำกฎหมายว่าด้วยป้องกันการใช้สารระเหย มาใช้บังคับในเรื่องของเฮโรอีนไม่ได้ และจะนำกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษมาใช้บังคับในเรื่องของทินเนอร์ไม่ได้เช่นกัน

นอกเหนือจากตัวยา 3 กลุ่มดังกล่าวแล้ว (ได้แก่ ยาเสพติดให้โทษ วัตถุออกฤทธิ์ และสารระเหย) กฎหมายยาเสพติดยังขยายการควบคุมไปถึงสารเคมีที่ใช้ผลิตยาเสพติดด้วย เพื่อเพิ่มขอบเขตของการปราบปรามให้ครอบคลุมกระบวนการผลิต โดยไม่ต้องรอให้สารเคมีที่ใช้ผลิต กลายเป็นยาเสพติดก่อน

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยฉบับที่ 2 พ.ศ. 2534 แบ่งยาเสพติดออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ยาเสพติด ตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2528 มาตรา 4 ให้ความหมายว่า สารเคมี หรือวัตถุชนิดใด ๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยรับประทาน ดม สูบ ฉีดหรือด้วยประการใด ๆ แล้วทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ เช่น ต้องเพิ่มขนาดการเสพเรื่อย ๆ มีอาการถอนยาเมื่อขาดยา มีความต้องการเสพทั้งร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงอยู่ตลอดเวลา และสุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง กับให้รวมถึงพืชหรือส่วนของพืชที่เป็นหรือให้ผลผลิตเป็นยาเสพติดให้โทษ หรืออาจใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษดังกล่าวด้วย ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา แต่ไม่หมายความถึงยาสามัญประจำบ้านบางตำรับ ตามกฎหมายว่าด้วยยาเสพติดให้โทษผสมอยู่

ยาเสพติดให้โทษมี 174 รายการ ประเภท 1 : 39 รายการ ประเภท 2 : 101 รายการ ประเภท 3 : ตำรับยา ประเภท 4 : 30 รายการ และประเภท 5 : 4 รายการ

2. วัตถุออกฤทธิ์ ตามพระราชบัญญัติวัตถุออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 ให้ความหมายไว้ว่า วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทที่เป็นสิ่งธรรมชาติหรือที่ได้จากสิ่งธรรมชาติ หรือวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตประสาทที่เป็นวัตถุสังเคราะห์ ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขประกาศในราชกิจจานุเบกษา

วัตถุออกฤทธิ์มี 108 รายการ ประเภท 1 : 16 รายการ ประเภท 2 : 40 รายการ ประเภท 3 : 7 รายการ และประเภท 4 : 45 รายการ

3. สารระเหย ตามพระราชกำหนดป้องกันการใช้สารระเหย พ.ศ. 2533 ให้ความหมายว่า สารเคมีหรือผลิตภัณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมประกาศว่าเป็นสารระเหย

สารระเหยมี 19 รายการ โทลูอิน : 1 รายการ คีโตน : 3 รายการ เอสเทอร์ : 3 รายการ อีเทอร์ : 3 รายการ ผลิตภัณฑ์ : 5 รายการ

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 7 แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2530 ได้แบ่งยาเสพติดให้โทษออกเป็น 5 ประเภท คือ

ประเภท 1 ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เช่น เฮโรอีน (Heroin)

ประเภท 2 ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เช่น มอร์ฟีน (Morphine) โคเคอีน (Cocaine) โคเดอีน (Codeine) ฝิ่นยา (Medicinal Opium)

ประเภท 3 ยาเสพติดให้โทษที่มีลักษณะเป็นต้นตำรับยา และมียาเสพติดให้โทษในประเภท 2 ผสมอยู่ด้วย ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดไว้ในราชกิจจานุเบกษา

ประเภท 4 สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษประเภท 1 หรือประเภท 2 เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl chloride)

ประเภท 5 ยาเสพติดให้โทษที่มีได้เข้าอยู่ในประเภท 1 ถึงประเภท 4 เช่น กัญชา ฝิ่นกระท่อม

ทั้งนี้ ตามที่รัฐมนตรีประกาศระบุชื่อยาเสพติดให้โทษตามมาตรา 8 (1) เพื่อประโยชน์แห่งมาตรานี้ คำว่า “ฝิ่นยา” (Medicinal Opium) หมายถึง ฝิ่นที่ได้ผ่านกรรมวิธีปรุงแต่งโดยมีความมุ่งหมายเพื่อใช้ในทางยา

มาตรา 8 ให้รัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(1) ระบุชื่อยาเสพติดให้โทษว่า ยาเสพติดให้โทษชื่อใด อยู่ในประเภทใด ตามมาตรา 7

(2) เพิกถอน หรือเปลี่ยนแปลงชื่อ หรือประเภทยาเสพติดให้โทษตาม (1)

วิชา มหาคุณ (2530 : 36) ได้ให้นิยามของสารเสพติดว่า สารเสพติดคือ สารหรือสารเคมีที่เสพเข้าสู่ร่างกายแล้วทำให้เกิดพิษเรื้อรังแก่ร่างกายของผู้เสพ ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมทั้งร่างกายและจิตใจของผู้เสพ และยังก่อความเสื่อมโทรมไปถึงสังคมอีกด้วย นอกจากนี้สารเสพติดให้โทษยังมีคุณลักษณะพิเศษอีก 3 ประการ คือ

1. ทำให้เกิดความต้องการอย่างแรงกล้า ทั้งร่างกายและจิตใจที่จะหาสารมาเสพให้ได้ต่อเนื่องกันเป็นระยะ ๆ และจะต้องเสาะแสวงหายามาเสพให้ได้ไม่ว่าด้วยวิธีใด ๆ ก็ตาม

2. ผู้เสพต้องยอมทนอยู่ในสภาพอยู่ภายใต้บังคับ (Tolerance) ให้ต้องเสพถือเป็น ทาสของสารเสพติด ต้องเสพยาเสพติดนั้นตลอดไปจะหยุดเสพไม่ได้
3. ผู้เสพต้องเพิ่มปริมาณในการเสพยาเสพติดเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนเป็นอันตราย แก่ร่างกายและจิตใจ

จिरาพันธ์ รุจิระพงศ์ (2550 : 18) ยาเสพติดหมายถึง สิ่งหรือสารเคมีหรือวัตถุ ชนิดใด ๆ หรือพืช ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีกิน ดม สูบ หรือนิดแล้วจะทำให้เกิดผล ต่อร่างกายและจิตใจในลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. ต้องเพิ่มขนาดการเสพมากขึ้นเรื่อย ๆ
2. มีความต้องการเสพทั้งทางร่างกายและจิตใจอย่างรุนแรงตลอดเวลา
3. เมื่อถึงเวลาเสพแต่ไม่ได้เสพจะทำให้เกิดอาการขาดสารเสพติด
4. สุขภาพโดยทั่วไปจะทรุดโทรมลง

พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545 มีสาระสำคัญในการ ดำเนินการ ดังนี้

มาตรา 19 ผู้ใดต้องหาว่ากระทำความผิดฐานเสพยาเสพติด เสพและมีไว้ในครอบครอง เสพและมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย หรือเสพและจำหน่ายยาเสพติด ตามลักษณะ ชนิด ประเภท และปริมาณที่กำหนดในกฎกระทรวง ถ้าไม่ปรากฏว่าต้องหาหรือ อยู่ในระหว่างถูกดำเนินคดีความในความผิดฐานอื่น ซึ่งเป็นความผิดที่มีโทษจำคุกหรืออยู่ใน ระหว่างรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาล ให้พนักงานสอบสวนนำตัวผู้ต้องหาไปศาลภายใน สี่สิบแปดชั่วโมงนับแต่เวลาที่ผู้ต้องหา นั้นมาถึงที่ทำการของพนักงานสอบสวน เพื่อให้ศาล พิจารณามีคำสั่งให้ส่งตัวผู้ต้องหาไปตรวจพิสูจน์การเสพหรือการติดยาเสพติด เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัย หรือมีเหตุจำเป็นอย่างอื่นที่เกิดจากตัวผู้ต้องหา นั้นเอง

มาตรา 23

(1) ในกรณีที่ไมจำเป็นต้องควบคุมผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด อาจกำหนดให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดต้องปฏิบัติด้วยวิธีการอื่นใดภายใต้ การดูแลของพนักงานคุมประพฤติก็ได้

(2) ในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดอาจกำหนดให้ผู้เข้ารับการฟื้นฟู สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดฝึกอาชีพ ทำงานบริการสังคม หรือให้ดำเนินการอื่นใดตามความเหมาะสม เพื่อให้มีความมั่นคงในการดำรงชีวิตโดยห่างไกลจากยาเสพติด

มาตรา 25 ผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดต้องอยู่รับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นเวลาไม่เกินหกเดือนนับแต่วันถูกส่งตัวเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

ในกรณีที่ปรากฏว่าผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดยังไม่เป็นที่พอใจให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดพิจารณาขยายเวลาการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดออกไปได้อีก

ในระหว่างการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจะพิจารณาระยะเวลาการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดตามที่เห็นสมควรก็ได้

การขยายและการลดระยะเวลาการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดครั้งหนึ่งต้องไม่เกินหกเดือนและรวมกันทั้งหมดแล้วต้องไม่เกินสามปีนับแต่วันถูกส่งตัวเข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

มาตรา 33 เมื่อคณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดวินิจฉัยว่าผู้เข้ารับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดผู้ใดได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดจนครบถ้วนตามที่กำหนดในแผนการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดและผลการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดเป็นที่พอใจแล้ว ให้ถือว่าผู้นั้นพ้นจากความคิดที่ถูกกล่าวหาตามมาตรา 19 และให้คณะกรรมการฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดมีคำสั่งให้ปล่อยตัวผู้นั้นไป

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการติดยาเสพติด

มีผู้ให้คำนิยามหรือความหมายของพฤติกรรมไว้หลากหลายความหมาย ซึ่งเสนอพอเป็นสังเขปได้ ดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2538 : 584) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรม หมายถึง การกระทำหรืออาการที่แสดงออกทางกล้ามเนื้อ ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า

สมชาย โทศกุลวรรณ (2544 : 5) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมบุคคล หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออกทางร่างกาย ความคิด และความรู้สึก เพื่อตอบสนองสิ่งเร้า พฤติกรรมบุคคลมีการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดชีวิต ผู้มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนสามารถปรับดีขึ้นได้ หรือผู้มีพฤติกรรมคืออาจเปลี่ยนแปลงเป็นเบี่ยงเบนได้ ดังนั้น พฤติกรรมของแต่ละบุคคลจึงแตกต่างกัน

จิราพันธ์ รุจิระพงศ์ (2550 : 10) กล่าวว่า พฤติกรรมการติดยาเสพติด หมายถึง การกระทำหรือลักษณะอาการที่แสดงการเสพยาเสพติดแล้วจะทำให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจ

สุคิด ล้นชัย (2544 : 60-62) ได้กล่าวถึงการระบาดของพฤติกรรมด้านยาเสพติด มีทั้งสิ้น 16 พฤติกรรม ดังนี้

1. พฤติกรรมสุ่มเสี่ยง (high-risk behavior)
2. พฤติกรรมพึ่งพาเสพติด (drugsdependent behavior)
3. พฤติกรรมเหยื่อ (drugs victi-mizing behavior)
4. พฤติกรรมเกี่ยวกับการใช้ยาเสพติด (drugs pattern behavior)
5. พฤติกรรมการเป็นโรคจิต โรคประสาท (drugs neuroticism behavior)
6. พฤติกรรมการสร้างอุปสงค์ต่อยาเสพติด (drugs demanding behavior)
7. พฤติกรรมที่มีความสัมพันธ์กับยาเสพติด (drugs-related accidents behavior)
8. พฤติกรรมลอกเลียนแบบในการกระทำความผิด (law abiding behavior)
9. พฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดข้ามวัฒนธรรม (cross-cultural behavior)
10. พฤติกรรมต่อต้านการปราบปราม (law encounterring behavior)
11. พฤติกรรมรุนแรงในคดียาเสพติด (violent behavior)
12. พฤติกรรมหลบหนีที่คุมขัง
13. พฤติกรรมกระทำความผิดซ้ำ (recidivism)
14. พฤติกรรมข่ายงานอาชญากรรม (crime networking behavior)
15. พฤติกรรมองค์กรการค้ายาเสพติดข้ามชาติ (transnational drugs behavior)
16. พฤติกรรมเอาตัวรอด (self serving behavior)

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (2544 : 108 - 113) ได้กล่าวถึงพฤติกรรม การเสพยาเสพติดไว้ ดังนี้

1. การใช้สารเสพติด

ในภาวะปัจจุบันมีการใช้สารเสพติดอย่างมากภายในวัยรุ่น แต่การวินิจฉัย ว่าผู้ใดติดสารเสพติดหรือไม่นั้น จะต้องยึดถือหลักสำคัญคือ “มีการใช้สารเสพติดเป็นประจำจนเป็นนิสัยและเมื่อหยุดใช้จะมีอาการต้องการสารเสพติดนั้น ๆ” ดังนั้น วัยรุ่นจำนวนหนึ่งอาจมีสถานะเป็น “ผู้ใช้สาร” ซึ่งมีความเสี่ยงต่อการกลายเป็น “ผู้เสพติด” หากไม่ได้มีการแก้ไขช่วยเหลือ ในกลไก การเสพติดนั้นจะประกอบด้วย “การติดทางใจ” คือ สารเสพติดทำให้สบายใจ หายดึงเครียด หายอึดอัดใจ ผู้ใช้รู้สึกพอใจ คิดใจ ทำให้ใช้ไปเรื่อย ๆ เมื่อใช้ไปนานเข้า ขนาดของสารที่ใช้

ต้องเพิ่มมากขึ้น เพื่อให้ออกฤทธิ์เท่าเดิม สภาวะทางร่างกายก็เปลี่ยนไป เพื่อปรับให้เข้ากับสภาพที่มีสารอยู่ในร่างกาย เมื่อหยุดใช้ร่างกายก็เสียสภาวะที่ปรับไว้แล้วและทำให้เกิดอาการขาดสารเสพติดขึ้นเป็น “การเสพยาทางร่างกาย” ตามมา โดยมีอาการแตกต่างกันไปตามชนิดของสารที่ใช้

2. อาการของผู้เสพยา

ผู้ที่ติดยาเสพติดมีลักษณะอาการที่สังเกตเห็นได้แตกต่างกันไปในแต่ละราย ทั้งทางด้านร่างกายและพฤติกรรม ดังนี้

- 2.1 ความประพฤติเปลี่ยนไป ละเลยกิจวัตรประจำวัน ระเบียบวินัยลดหย่อน
- 2.2 เจ้าอารมณ์ หงุดหงิด ฉุนเฉียว ผิดปกติ โมโหง่าย
- 2.3 หน้าตาเฉยเมยแบบคนที่มีความทุกข์
- 2.4 เบื่อหน่ายการทำงานและการเรียน ไม่มีแรง อ่อนเพลีย ง่วงเหงาหาวนอน
- 2.5 มีלבลมคมใน หาโอกาสแยกตัว
- 2.6 ใช้เงินเปลืองผิดปกติ มีหนี้สิน บางครั้งขโมย
- 2.7 ผอมซีด สุขภาพทรุดโทรม
- 2.8 อาจมีอุปกรณ์เกี่ยวกับยาเสพติด เช่น กระดาษตะกั่ว หลอดกาแฟ ไม้ขีด

หลอดฉีดยา เป็นต้น

3. การสังเกตผู้ติดยาเสพติด

ผู้ติดยาเสพติดจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางร่างกายและจิตใจ พฤติกรรมจะผิดแผกไปจากเดิมและสามารถสังเกตได้ชัดเจน คือ

3.1 ความผิดปกติทางร่างกาย

3.1.1 มีสุขภาพทรุดโทรม ผอมซูบซีด ไม่มีแรง เจ็บป่วยบ่อย มักง่วงเหงาหาวนอน นอนหลับบ่อยและหลับสนิทมาก

3.1.2 ริมฝีปากเขียวคล้ำ ถ้าผู้เสพยาใช้วิธีสูบจะเห็นนิ้วเป็นคราบสกปรกสีเหลือง

3.1.3 มีรอยเข็มตามแนวเส้นโลหิต รอยชูดขีดทำร้ายร่างกาย ถ้าติดยาจำพวกเห็ดแห้ง ยากล่อมประสาท พวกนี้มักเลียงปิดปิดด้วยการพยายามสวมเสื้อแขนยาว

3.1.4 น้ำมูกไหล น้ำตาไหล มีเหงื่อมาก

3.1.5 ชอบสวมแว่นตาดำ เพราะมันตาขยายกว้าง และปกปิดตาแดงซ้ำ

3.1.6 ผิวหนังกร้านเป็นแผล

3.2 การผิดปกติทางพฤติกรรม

3.2.1 ขาดเรียนหรือขาดการทำงาน

3.2.2 ความจำเสื่อมหรือเลอะเลือน การเรียนตกต่ำ เบื่อหน่ายต่อการเรียน
การทำงาน

3.2.3 มักปลีกตัวจากกลุ่ม แยกอยู่ตามลำพัง เช่น ในที่ลับเพื่อแอบเสพ

3.2.4 อารมณ์หงุดหงิด โกรธง่ายและรุนแรง

3.2.5 ใช้เงินเปลืองอย่างผิดปกติ

3.2.6 ไม่สนใจตนเอง ทั้งทางด้านการแต่งกาย ความเป็นอยู่ กิริยาท่าทาง
ไม่สนใจผู้อื่นแม้แต่บิดามารดา ครู

3.2.7 ของในบ้านหรือของในห้องเรียนอาจหายบ่อย เพราะขโมยไปซื้อขายเสพ

3.2.8 พบยาหรืออุปกรณ์เกี่ยวกับการเสพติด เช่น ไม้ขีด กระดาษตะกั่ว

4. พฤติกรรมที่ติดสารเสพติด

เป็นที่ทราบกันดีอยู่แล้วว่าสารเสพติดไม่ใช่เชื้อโรคไวรัสหรือแบคทีเรียชนิดใดชนิดหนึ่งที่ทำให้เกิดการเจ็บป่วยได้ทันที แต่สารเสพติดคือ สารเคมีชนิดหนึ่งที่มีเมื่อร่างกายเสพแล้วจะทำให้มีความสุขในระยะแรกและหากเสพเป็นประจำก็จะเกิดการเสพติด เช่น กรณีเสพติดยาบ้า ถ้าหยุดเสพจะเกิดอาการอยากยาที่มีอาการอ่อนเพลีย ไม่มีแรง จิตใจห่อเหี่ยว ซึมเศร้า หรือหงุดหงิดมาก อารมณ์ร้าย ทำให้ต้องการเสพยาอย่างต่อเนื่องและเพิ่มจำนวนมากขึ้นทุกวัน ซึ่งสามารถสังเกตบุคคลที่สงสัยว่าติดสารเสพติดได้ดังนี้

4.1 การใช้เงินเปลือง สารเสพติดเป็นสิ่งที่มียาคาแพง

4.2 สร้างนิสัยโกหก บุคคลที่ติดสารเสพติดจะเริ่มเรียนวิธีโกหกจากเรื่องเล็ก ๆ น้อย ๆ เพื่อให้ได้ซึ่งเงินไปซื้อสารเสพติดหรือเวลาที่เสพติด เช่น เสพสารเสพติดในห้องน้ำ แต่โกหกว่าท้องเสีย เป็นต้น

4.3 นิสัยลักขโมย จกฉวยโอกาสโดยเริ่มจากการเก็บเงินจำนวนเล็กน้อยของพ่อแม่ เช่น เงินทอน

4.4 การสร้างนิสัยเกียจคร้านและไม่รับผิดชอบ

4.5 ร่างกายมีการเปลี่ยนแปลง ผู้ติดยาเสพติดส่วนมากมีร่างกายไม่แข็งแรง ผอมแห้งเพราะผู้ที่ติดสารเสพติดเข้าไปแล้วจะมีอาการไม่ยอมรับประทานอาหาร เพราะอยู่ในอาการเมาหรือตระหนี่เงินเพื่อต้องการเก็บไว้ซื้อขาย

4.6 หลังจากใช้สารเสพติดแล้วกรณีเสพเฮโรอีนจะมีอารมณ์ดี ยิ้มง่าย ปากหวาน ชอบกินของหวาน ถ้าใช้มากจะนั่งสัปหงกหรือนั่งหลับในห้องน้ำและถ้าไม่ได้ใช้จะมีอาการทรมาณทางร่างกาย ส่วนยาบ้าจะมีอาการสั่นไม่สงบนอน ขยับทำงาน อารมณ์ก้าวร้าว แต่หากไม่ได้ใช้ยาจะอ่อนเพลีย นอนหลับเป็นเวลานานและเก็บตัว เป็นต้น

4.7 ขาดความเป็นระเบียบเรียบร้อย สกปรก ด้วยเหตุจากความเกียจคร้าน และไม่คอยคิดถึงสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวเอง สร้างนิสัยมักง่าย

4.8 เมื่อมีการเสพสารเสพติดไประยะหนึ่งแล้ว ร่างกายจะมีความต้องการสารเสพติดทุกวันอย่างน้อยวันละ 1 ครั้งหรือทุก 4 – 6 ชั่วโมง

4.9 มักเป็นผู้มีปัญหาด้านอารมณ์ คือ หงุดหงิดง่าย เอาแต่ใจตัวเอง ไม่ยอมมองข้อบกพร่องของตัวเอง

4.10 มักเก็บตัวหนีปัญหาไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับคนอื่น ชอบเก็บตัวอยู่ตามมุมห้อง ชอบอยู่คนเดียว ไม่รับรู้ปัญหาภายนอก เหม่อลอย ขาดสมาธิ ใช้ห้องน้ำนานโดยอ้างว่าท้องเสียเป็นประจำ

4.11 ถ้าบุคคลที่สูบบุหรี่อยู่ก่อนให้สังเกตที่มวนบุหรี่ จะเป็นรอยยับไม่เรียบ เพราะผู้ติดยาได้ผสมกัญชาหรือเฮโรอีนในบุหรี่

4.12 การเสพสารเสพติดส่วนใหญ่จะใช้วิธีการเสพโดยการฉีดเข้าเส้นเลือดบริเวณแขน ดังนั้น กลุ่มนี้จะชอบใส่เสื้อแขนยาวปกปิดแผลที่แขน

เชียรชัย งามทิพย์วัฒนา (อ้างถึงในพิชัย แสงชาญชัยและคณะ, 2549 : 52) กล่าวว่า แนวคิดทางด้านพฤติกรรมศาสตร์มองว่าการเกิดขึ้นและคงอยู่ของพฤติกรรมเป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข ซึ่งอาจแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ classical conditioning และ operant conditioning classical conditioning (การวางเงื่อนไขแบบคลาสสิก)

การวางเงื่อนไขในลักษณะนี้มีพื้นฐานมาจากความสัมพันธ์แบบง่าย ๆ ของตัวกระตุ้นและการตอบสนองในกรณีของสารเสพติด นอกจากตัวสารเสพติดที่เป็นตัวกระตุ้นที่แรงที่สุดแล้ว อุปกรณ์ สภาพแวดล้อม บุคคล และสภาพอารมณ์ของบุคคลนั้นที่เกี่ยวข้องกับการเสพสารล้วนสามารถทำให้ผู้ป่วยติดสารเสพติดเกิดอาการอยากยา (craving) และกลับไปเสพติดซ้ำ (relapse) โดยกระบวนการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไข สมอของผู้ป่วยจะถูกวางเงื่อนไข (conditioning) ให้เข้าใจว่าทุกครั้งที่เห็น neutral stimuli (อุปกรณ์การเสพ สภาพแวดล้อม อารมณ์) จะตามมาด้วย unconditioned stimuli (สารเสพติด) ดังนั้น ความคาดหวังว่าจะได้รับสารเสพติดจึงเกิดขึ้นโดยอัตโนมัติ ผลที่ตามมาคือ อยากยา (craving) ในท้ายที่สุด neutral stimuli จะกลายเป็น

conditioned stimuli โดยมีคุณสมบัติกระตุ้นความอยากได้เช่นเดียวกับ unconditioned stimuli (สารเสพติด) ดังนั้น ผู้ที่หยุดใช้สารเสพติดมาเป็นเวลานาน เมื่อเผชิญกับอุปสรรคการเสพติด สภาพแวดล้อม อารมณ์ สามารถเกิดการกลับไปเสพติดซ้ำได้ (relapse)

operant conditioning เป็นการเกิดขึ้นของพฤติกรรมโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้แบบวางเงื่อนไขเช่นเดียวกับ classical conditioning จุดที่ต่างกันคือ ในขณะที่ stimulus (สารเสพติด) ทำให้เกิดพฤติกรรม

กรณีที่เกิดพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ได้ Stimulus จัดเป็นแรงเสริมพฤติกรรมทางบวก (positive reinforcement) ส่วนแรงเสริมพฤติกรรมทางลบ (negative reinforcement) คือ การที่มีพฤติกรรมเพิ่มมากขึ้นเพื่อลดการเกิดของ stimulus เช่น การใช้สารเสพติดอย่างต่อเนื่องเพื่อลดอาการถอนสาร ส่วนการลงโทษ ทำให้พฤติกรรมลดลง

เสรี สุเมธีนิติ (2538) ได้ให้ความหมายของ พฤติกรรม (Behavior) ไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กริยาอาการที่แสดงออก หรือการเกิดปฏิกิริยาเมื่อเผชิญกับสิ่งภายนอก การแสดงออกนั้นอาจเกิดจากอุปนิสัยที่ได้สั่งสม หรือจากความเคยชินอันได้รับจากประสบการณ์ หรือจากการศึกษาอบรมต่าง ๆ การแสดงออกนี้อาจแสดงออกทั้งในรูปล้อยตามหรือต่อต้าน และอาจเป็นได้ทั้งในทางที่เป็นคุณหรือเป็นโทษต่อเจ้าของพฤติกรรมนั่นเอง หรือต่อสิ่งแวดล้อมภายนอก เช่น ต่อผู้ร่วมงาน หรือหน่วยงานที่เจ้าของพฤติกรรมนั้นปฏิบัติงานอยู่ก็ได้ พฤติกรรมจะเกิดขึ้นได้จำเป็นต้องมีแรงจูงใจ (motive) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่ามนุษย์จะมีปฏิกิริยาหรือก่อให้เกิดพฤติกรรมใด ๆ ขึ้น ย่อมจะต้องมีแรงจูงใจเสมอ พฤติกรรม จำแนกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. พฤติกรรมปลีกย่อย (molecular behavior) หมายถึง พฤติกรรมที่ไม่มีเป้าหมายแน่ชัด แต่เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอันเกิดจากการกระทำโดยอัตโนมัติของกล้ามเนื้อ พฤติกรรมเหล่านี้มักเป็นไปโดยสัญชาตญาณ เช่น การกระพริบตา การใช้มือปิดหูเมื่อสิ่งรบกวน เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่มีเป้าหมาย (molar behavior) เป็นพฤติกรรมที่มีเป้าหมายในการกระทำกิจกรรมที่แน่นอน เช่น การศึกษาเล่าเรียนมีเป้าหมายอยู่ที่ความสำเร็จการศึกษา

ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์ (2537 : 34) ได้อธิบายความหมายของพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์การว่า เป็นพฤติกรรมของมนุษย์หรือบุคคลที่แสดงออกมาเกิดจากอิทธิพลของปัจจัยบางอย่างที่เป็นตัวกระตุ้น (Stimuli) และส่งผลกระทบทำให้เกิดการแสดงพฤติกรรมออกมา ปัจจัยสำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ กระบวนการความคิด (mental processes)

อาจสรุปถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดพฤติกรรมของมนุษย์ได้ดังนี้

1. พฤติกรรมต้องมีแรงจูงใจเป็นพลังผลักดัน
2. พฤติกรรมต้องมีเป้าหมาย แต่พฤติกรรมอย่างเดียวกันไม่จำเป็นต้องมีแรงจูงใจเหมือนกัน เช่น การรับประทานอาหาร อาจมีแรงจูงใจต่างกัน และโดยนัยกลับกัน พฤติกรรมอย่างหนึ่งอาจมีแรงจูงใจหลายอย่างก็ได้ เช่น ในการศึกษาเล่าเรียนเพื่อความสำเร็จการศึกษาอาจมีแรงจูงใจจากความต้องการทำงานที่ตนเองประสงค์ หรือจากความต้องการความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน และหรือจากการขอร้องของบิดามารดาที่อาจเป็นได้
3. เป้าหมายบางอย่างมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้นมาก เช่น ผู้ได้บังคับบัญชาพยายามปฏิบัติงานด้วยความเข้มแข็ง เมื่อได้รับการจูงใจจากผู้บังคับบัญชา หรือพยายามอุทิศเวลาให้แก่งานเพื่อต้องการตำแหน่งที่สูงขึ้น
4. พฤติกรรมของคนย่อมขึ้นอยู่กับระดับความต้องการ หรือความหวังของแต่ละบุคคล
5. พฤติกรรมย่อมขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อม เช่น ในสภาวะแวดล้อมที่ต่างกันย่อมทำให้เกิดพฤติกรรมที่ต่างกัน
6. พฤติกรรมของคนย่อมขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความสนใจ ประสบการณ์เป็นสิ่งที่บุคคลได้เรียนรู้และสะสมมาเป็นเวลานาน
7. พฤติกรรมของคนย่อมขึ้นอยู่กับสติปัญญาและวัย

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับสาเหตุและปัจจัยการติดยาเสพติด

วิทยา เทียงบุรุษธรรม (2531 : บทคัดย่อ) กล่าวถึงทฤษฎีการติดยาเสพติดว่ามีบทบาทมากในการป้องกันสารเสพติดให้โทษ เพราะเป็นการพิจารณาปัญหาว่าทำไมคนจึงติดยาเสพติดและทำไมบางคนรับการรักษาบำบัดแล้วหายขาดได้ บางคนกลับไม่ได้ผลต้องหวนกลับมาใช้ยาเสพติดนั้นอีกครั้งแล้วครั้งเล่า ทฤษฎีการติดยาเสพติดนี้ในเมืองไทยยังเป็นสิ่งที่ต้องศึกษาวิจัยให้รู้มากกว่านี้ เพราะลักษณะความเป็นอยู่สิ่งแวดล้อมและประเพณีของไทย (Subcultures) ไม่เหมือนกับของอเมริกันและยุโรป ปัจจุบันนี้อาจกล่าวได้ว่ามีทฤษฎีการติดยาเสพติดอยู่ 4 ทฤษฎีด้วยกัน

ทฤษฎีที่ 1 เชื่อกันว่าการติดยาเสพติดเพราะจิต (Psychological หรือ Psychic dependence) ใจแข็งก็หายได้ง่าย ใจไม่แข็งก็หายได้ยาก บางคนติดยาเสพติดง่ายแต่บางคนติดยาเสพติดยาก เป็นเรื่องของบุคลิกภาพ (Personality) ของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีที่ 2 เชื่อว่าคิดสาร เพราะสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นเหตุ สภาพสังคมเป็นตัวทำให้เกิดการคิดสารเสพติดขึ้น ทำให้หวนกลับมาใช้อีก

ทฤษฎีที่ 3 เอาทฤษฎีที่ 1 และ 2 มาร่วมกันเป็นทฤษฎีที่ได้มีการนำไปใช้ในสถานรักษาผู้ติดสารเสพติดที่มีชื่อหลายแห่ง เช่น ซินนานอน (Synanon) เดย์ทอป (Daytop) บ้านออดิซีย์ (Odyssey House) บ้านฟีนิกซ์ (Phoenix House) ชุมชนบำบัดอื่น ๆ (Therapeutic Communities)

ทฤษฎีที่ 4 เป็นทฤษฎีที่ค่อนข้างใหม่หรือยังใหม่อยู่ และเคยได้รับความนิยมน้อยกว่าหลายมาก เป็นทฤษฎีเกี่ยวกับทางชีวเคมีในแง่ของการสันดาป ถือว่าการติดสารพวกอนุพันธ์ฝิ่น เป็นความไม่สมดุลของการสันดาปที่ยืดเยื้อ (Protracted Metabolic Imbalance) หรือโรคที่เกิดจากการสันดาปของเซลล์ร่างกาย ส่วนประสาทเสื่อมลงเหมือนคนที่ เป็นโรคเบาหวาน ต้องใช้ยาพวกอินซูลินอยู่ตลอดเวลา จึงจะสามารถประกอบภารกิจประจำวันได้ตามปกติ

สมชาย โทศกุลวรรณ (2544 : 9) สาเหตุที่เป็นปัจจัยสำคัญต่อการติดยาเสพติด ส่วนใหญ่จะเกิดจากปัญหาภายในครอบครัวเป็นอันดับหนึ่ง และสาเหตุอื่น ๆ ลำดับรองลงมา คือ

1. สาเหตุทางครอบครัว ได้แก่ การหย่าร้างของพ่อแม่ ขาดความเอาใจใส่อบรม ขาดความอบอุ่นในครอบครัว และการกระทำของพ่อแม่ที่ไม่ดี
2. สาเหตุจากตัวเอง ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น อยากทดลอง รู้เท่าไม่ถึงการณ์ มีความเจ็บป่วยต้องใช้อายุน้ำอัด ได้แก่ การถ่ายทอดทางพันธุกรรมและสภาวะจิตใจ
3. สาเหตุทางเศรษฐกิจ ได้แก่ เศรษฐกิจตกต่ำ คนตกงานมากขึ้น และครอบครัวมีรายได้น้อย
4. สาเหตุจากสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ที่พักชุมชนที่มีการเสพยาเสพติด เรียนในสถานบันที่มียาเสพติด การห่างเหินศาสนา มีแหล่งเร่ร่อนมาก และคบเพื่อนที่เสพยาเสพติด
5. สาเหตุจากมีความสะดวกในการหาซื้อและขายยาเสพติด กล่าวคือ การที่คนจำนวนมากติดยาเสพติด โดยเฉพาะยาบ้า เนื่องจากผู้ผลิตและจำหน่ายมีรายได้สูงจากการขายยาเสพติดจึงคุ้มค่าต่อการเสี่ยง ส่งผลให้สามารถซื้อขายยาบ้าได้ง่าย ผู้ขายมีการตลาดที่ดี และเจ้าหน้าที่ของรัฐมีผลประโยชน์ไม่ปราบปรามอย่างจริงจัง

สุขบัญญัติแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข (เอกสารเผยแพร่) ภัยร้ายร้ายต่อการ
ติดยาเสพติด มีภัยร้ายที่สำคัญ ๆ แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ

1. ภัยร้ายที่เกิดจากตนเอง คือ ขาดความรู้ ความเข้าใจ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผิดวิธี
 การมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการขาดความเข้มแข็งของพลังจิต หรือกำลังใจในการต่อสู้
 กับอุปสรรคหรือความกดดันในชีวิต ตลอดจนการไม่มีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสาร
 กับผู้อื่น ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ไม่ถูกต้อง

2. ภัยร้ายที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สังคม ครอบครัว สถานศึกษา เพื่อน
 การสื่อสารต่าง ๆ สื่อมวลชน และสภาพของสังคมรอบข้าง สิ่งแวดล้อมเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมาก
 ต่อการชักนำเข้าสู่การเสพยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งเสื่อมโทรมจะเห็นปรากฏชัดมาก

กรมสุขภาพจิต (2544 : 109 – 110) ทางด้านสภาพแวดล้อมนั้น ได้แก่ วัฒนธรรม
ประเพณี กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ของสังคมไทย ซึ่งมีส่วนส่งเสริมหรือขัดขวางการใช้ยาเสพติด
 ที่แตกต่างกันไปในแต่ละสังคม กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ตลอดจนความยากง่ายในการแสวงหา
 ยาเสพติด การบังคับให้เป็นไปตามกฎหมายตลอดก็มีความสำคัญไม่น้อย ในการศึกษาสุขภาพ
 ปัญหาสุขภาพจิต และการใช้ยาเสพติดนั้น มีความจำเป็นที่จะต้องพิจารณาถึงภัยร้ายหลายประการด้วยกัน
 ที่สำคัญ คือ เรื่องของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เรื่องของชุมชน ครอบครัว และเรื่องทางชีววิทยา

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (เอกสารเผยแพร่)
กล่าวถึงภัยร้ายของการติดยาเสพติดของกลุ่มวัยรุ่น คือ

1. วัยรุ่นจะมีความเจริญเติบโตทางร่างกายเต็มที่ แต่จิตใจและบุคลิกภาพยังไม่พัฒนา
 เท่ากับร่างกาย ใจอ่อนไหวไม่มั่นคง ไม่หนักแน่น มีประสบการณ์ชีวิตน้อย ต้องการการยอมรับ
 จากกลุ่มเพื่อนหรือติดเพื่อน ชอบทำตามแบบของแปลก ๆ ใหม่ ๆ ชอบเสี่ยงภัย
 ด้วยบุคลิกลักษณะดังกล่าวภัยร้ายด้านสารเสพติดจึงเป็นสิ่งที่สามารถสนองความต้องการของวัยรุ่นได้

2. ภัยร้ายในด้านตัวบุคคลที่เชื่อมระหว่างแหล่งจำหน่ายกับผู้เสพในโรงเรียน ซึ่งถือว่าเป็น
 ภัยร้ายที่สำคัญอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เพราะในโรงเรียนเป็นสังคมปิด ไม่ง่ายนักที่จะนำเข้าสู่สารเสพติด
 โดยสะดวก ดังนั้น เท่าที่ประมวลรูปแบบการเชื่อมต่อของการนำสารเสพติดสู่โรงเรียน คือ
 ตัวบุคคลในโรงเรียนเป็นผู้นำไปและเป็นผู้ค้าเอง บุคคลประเภทดังกล่าวมักได้แก่ บุคคลที่สามารถ
 เข้า-ออกโรงเรียนได้โดยหน้าที่ ซึ่งไม่เป็นที่ผิดสังเกต เช่น ครู ภารโรง พ่อค้า แม่ค้าที่จำหน่ายอาหาร
 ในโรงเรียน เพื่อนนักเรียนหรือแม่กระทั่งตัวนักเรียนเอง ฯลฯ บุคคลเหล่านี้จะนำสารเสพติด
 เข้าไปในโรงเรียนเพื่อนำไปจำหน่ายให้กับผู้เสพในโรงเรียน ซึ่งถือเป็นผู้นำรายย่อย

3. แหล่งจำหน่ายสารเสพติด เป็นปัจจัยที่จะเป็นตัว supply ของสารเสพติด ส่วนใหญ่จะอยู่ในสังคมภายนอกโรงเรียนหรือสถานศึกษา โรงเรียนที่มีนักเรียนใช้สารเสพติดจะต้องมีแหล่งที่สามารถสนองสารเสพติดได้ เท่าที่มีการประมวลข้อมูลประเภทแหล่งจำหน่ายที่สนองสารเสพติดแก่นักเรียน ได้แก่ แหล่งจำหน่ายที่เป็นบ้าน ร้านค้า ตลาด สถานบริการน้ำมัน คิวรถมอเตอร์ไซค์และแหล่งจำหน่ายที่เป็นบุคคลผู้ค้า ฯลฯ ซึ่งจำหน่ายสารเสพติดให้กับผู้เสพที่เป็นเด็กนักเรียน บางส่วนจำหน่ายให้กับผู้เสพหลายกลุ่มที่มาซื้อเสพ หากไม่มีแหล่งจำหน่ายย่อมไม่มีสารเสพติดที่เข้าไปแพร่ระบาดในโรงเรียนได้

ธีรชัย งามทิพย์วัฒนา (อ้างถึงในพิชัย แสงชาญชัยและคณะ, 2549 : 51) กล่าวว่า ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับว่าสาเหตุของการเกิดภาวะเสพติดและติดสารเสพติด ประกอบด้วย ปัจจัย (multifactorial etiology) ซึ่งอาจจำแนกออกมาเป็น

1. ปัจจัยทางชีววิทยา เช่น ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยาของสารเสพติด โรคทางจิตเวช
2. ปัจจัยทางจิตเวช เช่น บุคลิกภาพ วิธีการแก้ไขปัญหา (coping style)
3. ปัจจัยทางสังคม เช่น กลุ่มเพื่อน ความง่าย (availability) ในการหาสารเสพติด

สุจิต ลั่นซ้าย (2544 : 60-62) ได้กล่าวถึง การแสดงออกของพฤติกรรมมนุษย์ ที่เกี่ยวกับสารเสพติดว่าเกิดจากหลายสาเหตุ (Multi Cause) กล่าวคือ

ปัจจัยส่วนบุคคล (Individual Factor) ได้แก่

ลักษณะอุปนิสัย (Habit) ลักษณะอุปนิสัยของคนไทยที่เสี่ยงต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับสารเสพติด เช่น รักสนุก อุปนิสัยทำอะไรตามใจคือ ไทยแท้ คนไทยชอบการเสี่ยง การแสวงหาโชคกลางในระยะสั้น

ความคิด (Thinking) โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดในแนวลบ (Negative thinking) เห็นตัวเองไม่มีคุณค่า ไม่มี ความหมาย ไม่มี ความภูมิใจในตัวเองความคิดที่จะประชดชีวิต ประชดสังคม

ความเชื่อ (Belief) โดยปกติคนไทยมักเชื่อฟังผู้ที่อาวุโสกว่า การเชื่อคนง่าย ก็มีโอกาสดูหว่านล้อมและชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่ายเช่นกัน นอกจากนี้ยังร่วมไปถึงความเชื่อที่ผิด ๆ ต่อการเสพสารเสพติดด้วย

ทัศนคติ (Attitude) เป็นต้นว่า ทัศนคติที่ว่าสารเสพติดใช้แล้วไม่ติด สามารถเลิกได้ด้วยตัวเองเมื่อต้องการ

ความโน้มเอียงทางจิตใจที่จะกระทำความผิด (Tendency) อย่างกรณีบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับสารเสพติด มีแนวโน้มที่จะเรียนรู้พฤติกรรมเกี่ยวกับสารเสพติดได้ง่าย การนำผู้กระทำความผิดในคดีต่าง ๆ มาขังร่วมกัน ก็ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่นำไปสู่การสร้างอาชญากรขึ้นมาใหม่

อารมณ์ (Emotion) อาจจะเป็นเพราะอารมณ์ไม่มั่นคง (Unstable) กังวล (Anxiety) กลัว (Phobia) เฉยเมย (Apathy) บ่อยครั้งที่มีการใช้สารเสพติด เพื่อแสวงหาความเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ (Mood altering) แสวงหาความเคลิบเคลิ้ม เป็นสุข (Euphoria) การสร้างความกระปรี้กระเปร่า (Energizer) การกระตุ้นความรู้สึทางเพศ

บุคลิกภาพ (Personality) ความบกพร่องของบุคลิกภาพ (Personality weakness) เป็นสาเหตุหนึ่งของพฤติกรรมเกี่ยวกับสารเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งคนที่มีความรู้สึกต่ำกว่าตนเองมีปมด้อย (Inferiority Complex) ต้องการชดเชยปมด้อยของตนเอง (Compensation)

วุฒิภาวะ (Maturity) เริ่มตั้งแต่มีความสนใจสั้น (Attention Deficit Disorder) ไม่รู้จักโต การทำตัวไม่สมอายุ การทำตัวเป็นแบบหนุ่มสาวเสเพล เถลไถล (Way – ward Youth)

การเรียนรู้ (Learning) ทั้งนี้เชื่อว่าพฤติกรรมกระทำความผิดเกิดจากการเรียนรู้ เป็นไปได้ทั้งการเรียนรู้โดยการกระทำ (Learning by doing) การหาประสบการณ์ด้วยตนเอง (Self directed learning) การเรียนรู้แบบลองผิดลองถูก (Trial and error)

แรงจูงใจเกี่ยวกับรายได้ (Incentive inducement) ความสามารถในการทำกำไร (Profitability) และแรงจูงใจที่อยากร่ำรวยแบบก้าวกระโดด โดยได้ทำให้เกิดการลักลอบผลิตและค้ากันอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง มีผู้กระทำความผิดคดียาเสพติดรายใหม่ตลอดเวลา การค้าสารเสพติดกำลังกลายเป็นอาชีพที่หาเงินได้ง่ายกว่าอาชีพอื่น ๆ อย่างรวดเร็วในระยะเวลานี้

ความต้องการ (Needs) โดยปกติมนุษย์เราจะมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่สิ้นสุด เช่น ความรู้สึกอยากทดลอง อยากทำในสิ่งที่ตนเองพอใจ การใช้สารเสพติดเพื่ออยากที่จะเอาชนะ (Cap control) ต้องการผู้ที่เราไว้วางใจได้ เพื่อระบายปัญหาคับข้องใจ

ความกดดัน (Stress) ซึ่งเป็นไปได้ในหลากหลายลักษณะ อย่างเช่น การหมกมุ่นอยู่กับการทำงาน (Workaholic) ไม่มีเวลาให้กับตัวเองและครอบครัว ปัญหาที่รุมเร้าในชีวิตประจำวัน (Daily problem) การมีชีวิตอยู่อย่างท้อแท้

ความขัดแย้งในตัวเอง (Self conflict) ขาดความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self control capability) ปัญหาการขัดแย้งระหว่างผลประโยชน์ส่วนบุคคลกับผลประโยชน์สาธารณะ (Conflict of interest)

ทางออกของตนเอง (Self Exit) การแสวงหาแนวทางในการแก้ปัญหาชีวิตแบบเฉพาะหน้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลือกทางออกที่ผิด บางคนคิดว่าถ้าใช้ยาเสพติดแล้วจะช่วยผ่อนคลายความเครียดได้ เวลาว่าง การมีเวลาว่างมากเกินไป ก็อาจทำให้บางคนยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้เช่นกัน

ปัจจัยทางสังคม (Social Factor) ได้แก่

ครอบครัว (Family) บางคนประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน แต่ประสบความล้มเหลวในชีวิตครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความรัก ความอบอุ่นในครอบครัว และปัญหาครอบครัวแตกแยก (Broken Home) เป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่ปัญหาสารเสพติด ยิ่งไปกว่านั้นหากบุคคลในครอบครัว หรือเครือญาติเป็นผู้กระทำความผิด อาจจะมีส่วนทำให้เกิดการกระทำความผิดตามไปด้วย เข้าทำนองเชื้อไม่ทิ้งแถว (Like father, Like son)

การอบรมเลี้ยงดู (Socialization) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเลี้ยงดูแบบปกป้อง หรือควบคุมมากเกินไปก็อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งของพฤติกรรมด้านสารเสพติด

ประเพณี (Tradition) การใช้ยาเสพติดบางชนิดกลายเป็นส่วนหนึ่งของสังคม (Social drug) อย่างกรณีการเสพฝิ่นที่สืบทอดกันมาเป็นประเพณีของชาวเขาบางเผ่า รวมทั้งการใช้ฝิ่นเป็นยาประจำบ้าน ยาระงับปวด

สมัยนิยม (Fashion) อย่างเช่น เมื่อหลายปีก่อนกลุ่มศิลปินคนดริมมั่วสูมกันเสพสารเสพติด ปัจจุบันวัยรุ่นมีการใช้ยาเสพติดเป็นสินค้าสมัยนิยม เมื่อใช้นาน ๆ เข้าจนติดก็กลายเป็นสินค้าจำเป็นในที่สุด

ค่านิยม (Value) ค่านิยมของคนในสังคมที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง การดำเนินชีวิตที่ยึดคิดในวัตถุนิยม การยกย่องคนมีเงินไม่ว่าจะได้เงินนั้นมาด้วยวิธีใดก็ตาม

กลุ่ม (Group) ทั้งกลุ่มปฐมภูมิ (Primary group) กลุ่มทุติยภูมิ (Secondary group) และกลุ่มอ้างอิง (Reference group) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคลทั้งโดยตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการคบหาสมาคมกับกลุ่มเพื่อน (Peer group) ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือติดสารเสพติดมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมด้านสารเสพติดของเยาวชนในขณะนี้

วัฒนธรรมย่อย (Subculture) การเปลี่ยนแปลงของวัฒนธรรมวัยรุ่น เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการกำหนดรูปแบบอุปสงค์สารเสพติด สารเสพติดชนิดใหม่มักจะก่อให้เกิดวัฒนธรรมย่อยในการใช้สารเสพติด (New Drug New Subculture)

สังคมแห่งความไร้ระเบียบ (Disorder Society) สังคมที่มีความเจริญทางด้านวัตถุ แต่มาตรฐานความประพฤติศีลธรรม คุณธรรม และจริยธรรมกลับลดลง

พฤติกรรมตามสังคม (Pro social behavior) โดยการรับเอาสิ่งภายนอกมาเป็นลักษณะของตัวเอง (Introjections) การพึ่งพาผู้อื่น (Dependence) การใช้สารเสพติดเพื่อเป็นสัญลักษณ์ของการเป็นพวกเดียวกัน (Fellowship)

พฤติกรรมต่อต้านสังคม (Anti social behavior) ซึ่งอาจจะเริ่มตั้งแต่การต่อต้านตนเองและบุคคลใกล้ชิด ชอบทำในสิ่งที่ตรงข้าม (Negativism) ปฏิเสธความจริง (Denial of reality) คือเงียบเก็บตัว (Shut in) ชอบอยู่คนเดียว (Isolation) ความรู้สึกแปลกแยก (Alienation) หวาดระแวง (Paranoid)

ปัจจัยสิ่งแวดล้อม (Circumstantial Factor) ได้แก่

การเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม ได้กลายเป็นทั้งปัจจัยและเงื่อนไขให้เกิดผลต่อปัญหาสารเสพติด ทั้งในด้านการผลิต การค้า การนำเข้า การส่งออก และการแพร่ระบาดของสารเสพติด

ความสามารถที่จะหาสารเสพติดได้ (Availability) ครอบที่สามารหหาซื้อสารเสพติดจากใคร ที่ไหน เมื่อไรก็ได้ การแพร่ระบาดของยาเสพติดก็จะแตกตัวออกไปอย่างรวดเร็ว

ปริมาณสารเสพติด เนื่องจากมีปริมาณสารเสพติดอีกจำนวนมากที่รอดพ้นไปจากการสกัดกั้นปราบปรามและจับกุมของเจ้าหน้าที่ และพร้อมที่จะกระจายไปสู่กลุ่มผู้เสพสารเสพติด

โอกาส (Opportunity) จะเห็นได้ว่ามีช่องโอกาสที่จะแสวงหาประโยชน์จากการผลิตการค้า และการแพร่ระบาดของสารเสพติดก็มีค่อนข้างมากทีเดียว

เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลบางคนเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับกระทำความผิดกฎหมายสารเสพติด เกิดความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับบริวาร (Patron client relation) ทำให้การบังคับใช้กฎหมายสารเสพติดไร้ประสิทธิภาพ

สังคมการสื่อสารข้อมูลสมบูรณแบบ (Mobile Information Society) ทำให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้โดยไร้ขีดจำกัด สื่อประเภทต่าง ๆ ได้มีอิทธิพลอย่างมากต่อพฤติกรรมด้านสารเสพติด

การตามหน้าสังคม (Social labeling) เท่าที่ผ่านมาสังคมไม่ค่อยยอมรับผู้ติดสารเสพติด อาจจะปิดกั้นมิให้ผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการรักษา การถูกสังคมตราหน้าว่าเป็นคนชื้อ อาจจะเป็นคาบสองคมของการลงโทษทางสังคม (Social sanction) ทำให้ยากต่อการกลับตัวเป็นพลเมืองดี

ความสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับปริมณฑล (Center – periphery Relation) ชุมชนที่เจริญมากก็มักจะแฝงไปด้วยปัญหาสารเสพติดที่มากเช่นกัน ยิ่งไปกว่านั้น มีแนวโน้มว่าจะเกิดการกระจายตัวของสารเสพติดจากสังคมเมืองไปสู่เขตปริมณฑลและสังคมชนบทมากขึ้น

2.4 สาเหตุและปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติด

จำเนียร ชุณหโสภาและคณะ (2550) ศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำ ความผิดซ้ำในคดียาเสพติดผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำ ความผิดซ้ำในคดียาเสพติด และฐานความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด สรุปได้ดังนี้

1. สาเหตุของการกระทำผิดในคดียาเสพติดครั้งแรก เป็นเพราะเพื่อนชักชวน อยากรองเสพยา โดยส่วนใหญ่เมื่อพ้นโทษครั้งแรกแล้วก็ไม่ได้ก่อคดีอะไรอีก นอกจากคดียาเสพติด ครั้งที่สอง ฐานความผิดในคดียาเสพติดที่ทำให้ต้องรับโทษครั้งแรก ส่วนใหญ่เป็นคดีครอบครอง เพื่อจำหน่าย รองลงมาเป็นคดีเสพและครอบครอง โดยก่อนการต้องโทษครั้งแรกได้มีการรู้จักเพื่อน ซึ่งเป็นผู้ที่เคยกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดมาก่อน

2. สาเหตุการกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดครั้งสุดท้าย เป็นเพราะต้องการเงิน ไม่มีเงินใช้ รายได้ไม่พอจ่ายส่วนใหญ่เป็นความผิดฐานครอบครองเพื่อจำหน่าย

3. ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างโทษที่ได้รับจากการกระทำผิดครั้งแรก กับจำนวนครั้งที่กระทำความผิดในคดียาเสพติด โดยนำจำนวนปีที่ได้รับโทษจำคุกจากคดียาเสพติด ทั้งจำนวนปีที่ได้รับโทษตามคำพิพากษาของศาล และจำนวนปีที่ได้รับโทษจริง มาหาความสัมพันธ์ กับจำนวนครั้งที่กระทำความผิดในคดียาเสพติด พบว่า จำนวนปีที่ได้รับโทษจำคุกมีความสัมพันธ์ผกผัน กับจำนวนครั้งที่กระทำความผิดและจำนวนครั้งที่ถูกลงโทษ หมายความว่า ถ้าในการกระทำความผิด เป็นครั้งแรกมีจำนวนปีที่ได้รับโทษจำคุกมาก จะส่งผลให้มีการกระทำความผิดน้อยครั้งลง

4. ปัจจัยด้านกลุ่มเพื่อน ส่วนปัจจัยอื่น ๆ มีลักษณะแตกต่างกัน โดยปัจจัย ด้านกลุ่มเพื่อน และความต้องกรายรายได้ ไม่มีเงินใช้ รายได้ไม่พอใช้ ค่อนข้างมีความชัดเจน ที่เป็นสาเหตุสำคัญของการกระทำผิดซ้ำ

5. ปัจจัยสาเหตุในการกระทำผิดซ้ำขึ้นอยู่กับปัจจัยส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ ได้แก่ ความสัมพันธ์ในครอบครัวการเสพยาให้มีแรงทำงาน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์และสภาพชุมชน ที่อยู่อาศัย รวมทั้งปัจจัยคุณลักษณะพื้นฐาน อาทิ เพศ อายุ การศึกษา ฯลฯ

6. ปัจจัยสาเหตุสำคัญของการกระทำผิดซ้ำคดียาเสพติดในภาพรวม มีดังนี้

1) ลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของผู้กระทำผิด มีการศึกษาน้อย อายุน้อย รักสนุก อยากรู้ อยากรอง ชอบเที่ยวเตร่ ฟุ้งเฟ้อไม่พอเพียง ตามแฟชั่น ตามเพื่อน ชอบความสบาย เกียจคร้าน ไม่รักการทำงาน ไม่ชอบงานหนัก

2) ด้านกฎหมาย ซึ่งมีการบังคับใช้ การวินิจฉัยกฎหมายไม่จริงจัง ไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไข โทษทางกฎหมายมีช่องโหว่และไม่รุนแรง มีการลดโทษ พักโทษ ขึ้นสอบสวน มีการประกันตัวทำให้ผู้ต้องหาออกมาสู่สังคมได้อีก และบางครั้งเจ้าหน้าที่ไม่ได้ปฏิบัติตามเงื่อนไข (ใช้ความเร็ว ลัดขั้นตอน เกิดช่องโหว่)

3) สภาพเศรษฐกิจ ปัญหาความยากจน การว่างงาน และฐานะทางเศรษฐกิจ ผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่มักมีการศึกษาน้อย ทำให้ต้องประกอบอาชีพที่มีค่าตอบแทนน้อย ฐานะการดำเนินชีวิตค่อนข้างขัดสน ทำให้ตัดสินใจเข้าร่วมในวงจรยาเสพติด เพราะให้ผลตอบแทนคุ้มค่ากับความเสี่ยง สำหรับคนรวย มีความโลภต้องการรวยเร็วด้วยการค้ายาเสพติด

4) สภาพแวดล้อมที่มีแต่อบายมุข สิ่งเสพติด การที่ผู้กระทำผิดหันโทษแล้ว กลับเข้าไปในชุมชนที่ทำงาน ที่พักอาศัย กลุ่มเพื่อน เครือข่ายผู้ค้าผู้เสพสภาพแวดล้อมเดิม ๆ เมื่อถูกชักชวนก็อดไม่ได้ที่จะเข้าวงจรยาเสพติดอีก

อากาศิรี สุวรรณานนท์, รัตนา บรรณาธรรมและคณะ (2550) ศึกษาปัจจัย
ด้านบุคคลที่มีผลต่อการติดยาเสพติดซ้ำ ผลที่ได้จากการวิจัย สามารถสรุปและอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ปัจจัยร่วมกันสำหรับผู้ติดยาเสพติดซ้ำกับผู้ที่สามารถเลิกได้

สำหรับผู้เลิกยาเสพติดได้ จุดเด่นด้านนิสัย อารมณ์ บุคลิกภาพคือ ภูมิใจที่สามารถเลิกบุหรี่หรือยาเสพติดได้ รองลงมาคือ การทำงานเลี้ยงดูพ่อแม่และครอบครัวได้ ส่วนผู้ติดยาเสพติดซ้ำ จุดเด่นด้านนิสัย อารมณ์คือ ความภาคภูมิใจที่สามารถหาเงินเลี้ยงดูพ่อแม่และครอบครัวได้ แต่รองลงมาคือ การไม่มีความภูมิใจในตนเอง ซึ่งจะเห็นได้ว่านิสัย อารมณ์ บุคลิกภาพของผู้เลิกยาเสพติดและผู้ติดยาเสพติดซ้ำเป็นปัจจัยร่วมที่คล้ายกัน โดยทั้งสองกลุ่มอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มองตนเองเป็นศูนย์กลาง และได้ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ทำให้มีการรับรู้ความสามารถของตนเอง อันส่งผลพฤติกรรมที่แสดงออก

2. ปัจจัยแตกต่างระหว่างผู้เสพยาเสพติดกับผู้ที่สามารถเลิกยาเสพติดได้

ปัจจัยที่ผู้เลิกยาเสพติดได้และผู้ติดยาเสพติดซ้ำมีความแตกต่าง ได้แก่

1) การมองเห็นคุณค่าตนเองในความสำเร็จที่ผ่านมา ความภาคภูมิใจ และวิธีการแก้ปัญหา ซึ่งผู้ติดยาเสพติดซ้ำมีความสำเร็จ ความภาคภูมิใจน้อยกว่าผู้เลิกยาเสพติด และมีวิธีการแก้ปัญหาที่แตกต่างกัน โดยผู้เลิกยาเสพติดได้จะมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่มากขึ้น โดยผ่านกระบวนการกลุ่มในการบำบัดนอกจากนี้ผู้เลิกยาเสพติดได้มีความกล้าเผชิญปัญหามากขึ้น ในขณะที่ผู้ติดยาเสพติดซ้ำ เมื่อเจอการยอมรับปัญหาของผู้เลิกยาเสพติดคนนั้น เป็นพฤติกรรมทางบวกที่จะพัฒนาสู่การแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง โดยไม่ต้องกลับไปพึ่งยาเสพติดในที่สุด

2) ผู้ติดยาเสพติดซ้ำมักไม่ให้ความสนใจเรื่องระยะเวลาของการบำบัด มีเพียงความคาดหวังว่าจะเลิกยาเสพติดให้ได้ ในขณะที่ผู้เลิกยาเสพติดได้มองเห็นประโยชน์ของระบบบำบัดที่จะช่วยลดพฤติกรรมทางลบ จึงมองว่าระยะเวลาการบำบัดเป็นสิ่งสำคัญ โดยระยะเวลาบำบัดที่เหมาะสมที่จะไม่ทำให้กลับไปติดยาเสพติดซ้ำอีก อยู่ระหว่าง 1-2 ปีและไม่น้อยกว่า 1 ปี ขณะที่ระบบบังคับบำบัดกำหนดระยะเวลาขั้นต่ำเพียง 4-6 เดือนเท่านั้น ซึ่งผู้เลิกยาเสพติดมองว่ายังไม่สามารถปรับพฤติกรรมและทำให้ผู้ติดยาเสพติดมีจิตใจที่เข้มแข็งพอที่จะเลิกยาเสพติดได้อย่างถาวร จึงควรมีการปรับระยะเวลาที่การบำบัดรักษาให้มีความเข้มข้น ด้านวิธีการบำบัด การบำบัดเพื่อเลิกยาเสพติดให้ได้ อย่างถาวร ต้องสร้างให้ผู้ติดยาเสพติดมีเป้าหมายและแรงจูงใจทางบวกในการดำเนินชีวิต เช่น การทำงานสร้างรายได้เลี้ยงตนเอง การสร้างครอบครัวให้มีความสุข ซึ่งการคิดถึงด้านลบของการกลับไปใช้และผลด้านบวกจากการเลิกยาเสพติด จะช่วยป้องกันการติดยาเสพติดซ้ำ

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด, พฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการใช้สารเสพติด สาเหตุและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด สาเหตุและปัจจัยของการกระทำผิดซ้ำ สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติด แบ่งออกได้ดังนี้

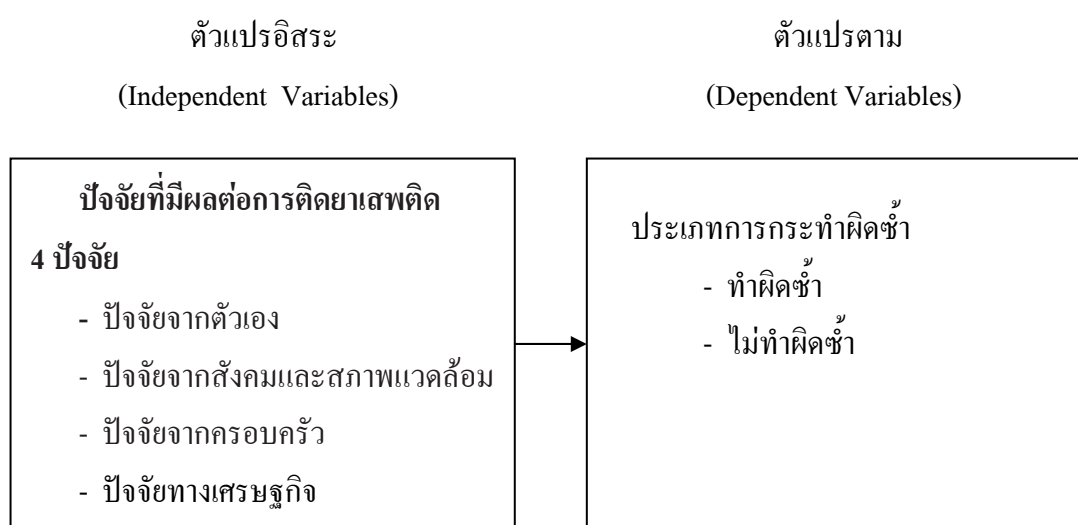
1. ปัจจัยที่เกิดจากตนเอง คือ ขาดความรู้ ความเข้าใจ การแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่ผิดวิธีการมีค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง ตลอดจนการขาดความเข้มแข็งของพลังจิต หรือกำลังใจในการต่อสู้กับอุปสรรคหรือความกดดันในชีวิต ตลอดจนการไม่มีทักษะในด้านมนุษยสัมพันธ์ และการสื่อสารกับผู้อื่น ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ไม่ถูกต้อง
2. ปัจจัยที่เกิดจากสิ่งแวดล้อม ได้แก่ สังคม ครอบครัว สถานศึกษา เพื่อน การสื่อสารต่าง ๆ สื่อมวลชน และสภาพของสังคมรอบข้าง สิ่งแวดล้อมเหล่านี้มีอิทธิพลอย่างมากต่อการชักนำเข้าสู่การเสพยาเสพติด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแหล่งเสื่อมโทรมจะเห็นปรากฏชัดมาก
3. ปัจจัยที่เกิดจากครอบครัว ได้แก่ การหย่าร้างของพ่อแม่ ขาดความเอาใจใส่อบรม ขาดความอบอุ่นในครอบครัว และการกระทำของพ่อแม่ที่ไม่ดี
4. ปัจจัยที่เกิดจากเศรษฐกิจ ได้แก่ เศรษฐกิจตกต่ำ คนตกงานมากขึ้น และครอบครัวมีรายได้น้อย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ได้แก่ ปัจจัยจากตัวเอง ปัจจัยจากสภาพแวดล้อม ปัจจัยเศรษฐกิจและปัจจัยจากครอบครัว

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่ การกระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติดและการไม่กระทำผิดซ้ำในคดียาเสพติด

ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของผู้ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติด ซึ่งผ่านการคุมความประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีกกับผู้ที่ผ่านการคุมความประพฤติแต่กลับมากระทำผิดซ้ำ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่องนี้จัดเป็นการวิจัยแบบประยุกต์ (Applied Research) อาศัยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณจากแบบสอบถามตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งหมด 731 คน โดยแยกเป็น ผู้ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดและผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำอีก ตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนธันวาคม 2553 จำนวน 703 คน และผู้ที่กระทำความผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดและกลับมาก่อทำผิดซ้ำในระหว่างถูกคุมประพฤติหรือหลังจากผ่านการคุมประพฤติแล้ว จำนวน 28 คน (ข้อมูลจากสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เดือนมกราคม 2554)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 283 คน แยกออกเป็น

1. ศึกษาจากผู้ที่เกี่ยวข้องคดียาเสพติดและกลับมาก่อทำผิดซ้ำในระหว่างถูกคุมประพฤติ หรือหลังจากผ่านการคุมประพฤติแล้ว จำนวน 28 คน
2. ศึกษาจากผู้ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดและผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำอีก กำหนดโดยอาศัยการสุ่มตัวอย่างตามแบบของ Yamane ซึ่งสุ่มจากประชากร จำนวน 703 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ จำนวน 255 คน โดยใช้สูตรในการหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (n) ดังนี้

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2} = \frac{703}{1 + 703(0.05)^2} = 254.94$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่าง
 N = ประชากรที่ใช้ในการศึกษา
 e = ขนาดความคลาดเคลื่อนจากการสุ่มตัวอย่าง ในที่กำหนด $e = .05$

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ การศึกษา อาชีพ ลักษณะของสถานที่การพักอาศัย

ตอนที่ 2 เป็นคำถามใช้ประเมินระดับของปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด จำนวน 26 ข้อ ใช้ตั้งคำถามแบบประมาณค่า (Rating Scale)

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด

3.3 วิธีการรวบรวมข้อมูล

3.3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary data) ศึกษาจากหนังสือ บทความ แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยอย่างมีทิศทางและเชื่อมโยงปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นกับทฤษฎีอย่างมีเหตุผล

3.3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) มาจากการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่ทำความผิดในคดียาเสพติด และผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก ตั้งแต่เดือนมกราคม - เดือนธันวาคม 2553 จำนวน 703 คน โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 255 คน และผู้ที่ทำผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติด และกลับมากระทำผิดซ้ำในระหว่างถูกคุมประพฤติ หรือหลังจากผ่านการคุมประพฤติแล้ว จำนวน 28 คน

3.4 การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.1 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows Version 16.0

3.4.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) มาจากการสำรวจข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ที่ทำความผิดในคดียาเสพติด และผ่านการคุมประพฤติ และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีกที่ถูกควบคุมประพฤติในคดียาเสพติด จำนวน 255 คน และผู้ที่ทำผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดและกลับมากระทำผิดซ้ำในระหว่างถูกคุมประพฤติ หรือหลังจากผ่านการคุมประพฤติแล้ว จำนวน 28 คน

3.4.3 ข้อมูลส่วนที่เป็นการประเมินระดับของปัจจัย โดยเป็นการตั้งคำถามแบบ 5 Point Scale ไม่จริงเลย (1) – จริงที่สุด (5)

สำหรับการแปลผลระดับของปัจจัยเป็น 3 ระดับ โดยกำหนดอันตรภาคชั้น (class interval, I) ดังนี้

$$I = \frac{\text{คะแนนเฉลี่ยสูงสุด} - \text{คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} = \frac{5.00 - 1.00}{3} = 1.33$$

จัดกลุ่มของค่าที่ได้ 3 ระดับ โดยกำหนดช่วงและความหมาย ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 2.33 หมายถึง ระดับพฤติกรรม “ต่ำ”

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 2.34 – 3.66 หมายถึง ระดับพฤติกรรม “ปานกลาง”

คะแนนเฉลี่ยระหว่าง 3.67 – 5.00 หมายถึง ระดับพฤติกรรม “สูง”

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน Chi-Square

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

แจกแบบสอบถามผู้ที่ทำความผิดในคดียาเสพติดและผ่านการคุมประพฤติ และไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีก จำนวน 255 ชุด และผู้ที่ทำผิดเกี่ยวกับคดียาเสพติดและกลับมากระทำผิดซ้ำในระหว่างถูกคุมประพฤติ หรือหลังจากผ่านการคุมประพฤติ จำนวน 28 ชุด และเก็บแบบสอบถามภายในเดือนกุมภาพันธ์ ถึงมีนาคม 2554

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในบทนี้กล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ติดยาเสพติดซ้ำในจังหวัดยะลา : ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำ กับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำ เฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา โดยกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 283 คน แยกออกเป็น

1. ศึกษาจากผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำ จำนวน 255 คน
2. ศึกษาจากผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำ จำนวน 28 คน

ดังรายละเอียดของผลการศึกษา ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด ลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด

ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 1 จำนวน และร้อยละของปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำ

ปัจจัยส่วนบุคคล		ผ่านการคุมประพฤติ และไม่กลับมาก่อทำผิด		ผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติ และกลับมาก่อทำผิดซ้ำ	
		จำนวน (N = 255)	ร้อยละ	จำนวน (N = 28)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	224	87.8	22	78.6
	หญิง	31	12.2	6	21.4
อายุ	7 - 12 ปี	3	1.2	-	-
	13 - 18 ปี	77	30.2	4	14.3
	19 - 24 ปี	95	37.3	12	42.9

ตาราง 1 (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	ผ่านการคุมประพฤติ และไม่กลับมามีการทำผิด		ผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติ และกลับมามีการทำผิดซ้ำ		
	จำนวน (N = 255)	ร้อยละ	จำนวน (N = 28)	ร้อยละ	
25 – 30 ปี	54	21.2	12	42.9	
31 – 36 ปี	15	5.9	-	-	
37 ปีขึ้นไป	11	4.3	-	-	
สถานภาพ	โสด	185	72.5	21	75.0
	สมรส	63	24.7	5	17.9
	หย่าร้าง/หม้าย	7	2.7	2	7.1
การศึกษา	ไม่ได้เรียนหนังสือ	12	4.7	-	-
	ประถมศึกษา	89	34.9	9	32.1
	มัธยมศึกษาตอนต้น	81	31.8	8	28.6
	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	64	25.1	11	39.3
	อนุปริญญา/ปวส.	6	2.4	-	-
	ปริญญาตรีขึ้นไป	3	1.2	-	-
อาชีพ	นักเรียน/นักศึกษา	49	19.2	1	3.6
	เกษตรกร	81	31.8	13	46.4
	บริษัทเอกชน	14	5.5	2	7.1
	รับจ้างทั่วไป	96	37.6	11	39.3
	อื่น ๆ	15	5.9	1	3.6
ลักษณะของสถานที่พักอาศัย					
บ้านของตนเอง	192	75.3	20	71.4	
บ้านเช่า	29	11.4	3	10.7	
บ้านญาติ	26	10.2	2	7.1	
หอพัก	1	0.4	-	-	
แฟลต	4	1.6	2	7.1	
อื่น ๆ	3	1.2	1	3.6	

จากตาราง 1 พบว่าผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.8 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 19 – 24 ปี ร้อยละ 37.3 สถานภาพโสด ร้อยละ 72.5 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 34.9 อาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 37.6 และลักษณะที่พักอาศัยบ้านของตนเอง ร้อยละ 75.3

ผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.6 เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 19 – 24 ปี และอายุระหว่าง 24 – 30 ปี ร้อยละ 42.9 สถานภาพโสด ร้อยละ 75.0 การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 39.3 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 46.4 และลักษณะที่พักอาศัยบ้านของตนเอง ร้อยละ 71.4

ตาราง 2 ระดับความจริงของผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด (n = 255)

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด (ร้อยละ)					X̄	S.D.	ระดับ
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
ปัจจัยด้านตนเอง						2.43	.589	
1. ท่านคิดว่าการเสพยาเสพติดทำให้รู้สึกตนเองมีคุณค่าและเป็นการเรียกร้องความสนใจจากบุคคลอื่น	24.3	45.1	18.0	11.8	0.8	2.20	.964	ต่ำ
2. การเสพยาเสพติดเกิดจากความอยากรู้ อยากลอง	4.7	15.7	35.7	39.6	4.3	3.23	.929	ปานกลาง
3. ท่านรู้สึกว่าการเสพยาเสพติดทำให้ดูเท่และโก้	9.0	34.5	35.7	20.4	0.4	2.69	.911	ปานกลาง
4. ปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงสมบูรณ์เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านคิดเสพยาเสพติด	38.8	48.2	6.7	5.9	0.4	1.81	.831	ต่ำ
5. ปัญหาเรื่องการเรียน การทำงาน เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านเสพยาเสพติด	16.1	56.1	17.3	10.2	0.4	2.23	.853	ต่ำ

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผล ต่อการเสพยาเสพติด (ร้อยละ)					 X	S.D.	ระดับ
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม						2.80	.637	
6. ความต้องการเป็นผู้นำในกลุ่มของเพื่อนเป็นเหตุให้ท่านติดยาเสพติด	14.9	38.0	28.2	18.4	0.4	2.51	.971	ปานกลาง
7. ความต้องการความรักความเข้าใจจากเพื่อนเป็นเหตุให้ท่านติดยาเสพติด	11.4	35.3	31.4	22		2.64	.949	ปานกลาง
8. ความต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนเป็นเหตุให้ท่านต้องติดยาเสพติด	9.8	24.7	39.6	24.7	1.2	2.83	.952	ปานกลาง
9. การติดยาเสพติดโดยมีเพื่อนชวน/ชักจูง	3.1	11.8	46.3	34.9	3.9	3.25	.831	ปานกลาง
10. การที่ท่านผิดหวังในเรื่องของความรักจากเพื่อนผู้หญิง/เพื่อนชายเป็นเหตุให้ท่านติดยาเสพติด	16.5	40.0	25.9	15.7	2.0	2.47	1.007	ปานกลาง
11. เพื่อนบ้านชวนเสพยาเสพติด	6.7	27.5	42.0	23.5	0.4	2.84	.876	ปานกลาง
12. อาศัยอยู่ใกล้ชุมชนที่เป็นแหล่งมั่วสุมของยาเสพติด	1.6	23.5	51.4	22.0	1.6	2.98	.763	ปานกลาง
13. ภายในชุมชนมีผู้ติดยาเสพติด	2.0	20.0	47.5	29.0	1.6	3.08	.792	ปานกลาง
14. ค่านิยม/ความเชื่อทางวัฒนธรรมมีผลต่อการติดยาเสพติด	32.9	28.6	20.4	15.3	2.7	2.26	1.153	ต่ำ
15. การมีแหล่งบันเทิง/ร้านค้าไอเกะอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือใกล้บ้านหรือในชุมชนมีผลต่อการติดยาเสพติด	6.7	16.5	38.8	29.8	8.2	3.16	1.018	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด (ร้อยละ)					X	S.D.	ระดับ
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
ปัจจัยจากครอบครัว						2.47	.850	
16. ครอบครัวมีความคาดหวังในตัวท่านมากเกินไปมีผลต่อการติดยาเสพติด	19.2	39.2	21.6	18.0	2.0	2.44	1.055	ปานกลาง
17. สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวไม่ราบรื่น ทะเลาะวิวาทบ่อย ๆ	20.4	49.8	14.9	12.9	2.0	2.26	.991	ต่ำ
18. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจของบิดามารดามีผลต่อการติดยาเสพติด	14.5	35.3	25.1	23.5	1.6	2.62	1.046	ปานกลาง
19. บิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลมีผลต่อการติดยาเสพติด	14.5	34.9	25.5	22.7	2.4	2.64	1.059	ปานกลาง
20. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและเข้มงวดของบิดามารดามีผลต่อการติดยาเสพติด	16.9	45.1	21.6	15.7	0.8	2.38	.969	ปานกลาง
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ						2.56	.726	
21. ทำงานเกินเวลา/และงานหนักไม่เหมาะสมกับเงินเดือน	11.8	58.0	16.1	13.3	0.8	2.33	.880	ต่ำ
22. รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย/เงินเดือนน้อย	8.2	40.4	28.6	21.6	1.2	2.67	.944	ปานกลาง
23. มีภาระในการเลี้ยงดูบุคคลอื่น	10.6	46.3	23.9	18.0	1.2	2.53	.946	ปานกลาง
24. ต้องการใช้สิ่งฟุ่มเฟือยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็น	6.3	26.7	40.0	24.3	2.7	2.91	.930	ปานกลาง

ตาราง 2 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด (ร้อยละ)					X	S.D.	ระดับ
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
	25. มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพเสริมหรือทำงานล่วงเวลาเพื่อหาเงินเพิ่ม	7.5	38.8	29.4	22.7			
26. มีภาระหนี้สินนอกระบบ	33.7	32.5	13.7	19.6	0.4	2.20	1.121	ต่ำ

จากตาราง 2 ระดับความจริงของผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมามีผลซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้าน เห็นว่า ปัจจัยทุกด้านเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม ปัจจัยจากเศรษฐกิจ ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยจากตัวเอง ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากตัวเอง พบว่า ผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมามีผลซ้ำเห็นว่า การเสพยาเสพติดเกิดจากความอยากรู้อยากลอง มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 การเสพยาเสพติดทำให้ดูเท่ และโก้ มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 ปัญหาเรื่องการเรียนการทำงาน เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านเสพยาเสพติด มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.23 ตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม พบว่า ปัจจัยที่เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากเพื่อนชักชวน/ชักจูง มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 มีแหล่งบันเทิง/ร้านคาราโอเกะอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือใกล้บ้านหรือในชุมชน มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ภายในชุมชนมีผู้ติดยาเสพติด มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ตามลำดับซึ่งพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากครอบครัว พบว่า ปัจจัยที่เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากบิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแล มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจของบิดามารดา มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 ครอบครัวมีความคาดหวังในตัวท่านมากเกินไป มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.44 ตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยที่เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากต้องใช้สิ่งฟุ่มเฟือยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็น มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพเสริมหรือทำงานล่วงเวลาเพื่อหาเงินเพิ่ม มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.72 รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย/เงินเดือนน้อย มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 3 ระดับความจริงของผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด (n = 28)

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด (ร้อยละ)					X	S.D.	ระดับ
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
ปัจจัยด้านตนเอง						2.54	.446	
1. ท่านคิดว่าการเสพยาเสพติดทำให้รู้สึกตนเองมีคุณค่าและเป็นการเรียกร้องความสนใจจากบุคคลอื่น	10.7	50.0	25.0	14.3		2.43	.879	ปานกลาง
2. การเสพยาเสพติดเกิดจากความอยากรู้ อยากรลอง		10.7	60.7	28.6		3.18	.612	ปานกลาง
3. ท่านรู้สึกว่าการเสพยาเสพติดทำให้ดูเท่และโก้		21.4	53.6	25.0		3.04	.693	ปานกลาง
4. ปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงสมบูรณ์เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านคิดเสพยาเสพติด	17.9	78.6	3.6			1.86	.448	ต่ำ

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด (ร้อยละ)					X	S.D.	ระดับ
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
5. ปัญหาเรื่องการเรียน การทำงาน เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านเสพยาเสพติด	7.1	67.9	25.0			2.18	.548	ต่ำ
ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม						3.03	.414	
6. ความต้องการเป็นผู้นำในกลุ่มของเพื่อนเป็นเหตุให้ท่านติดยาเสพติด		28.6	46.4	25.0		2.96	.744	ปานกลาง
7. ความต้องการความรักความเข้าใจจากเพื่อนเป็นเหตุให้ท่านติดยาเสพติด		32.1	42.9	25.0		2.93	.766	ปานกลาง
8. ความต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนเป็นเหตุให้ท่านต้องติดยาเสพติด		10.7	60.7	28.6		3.18	.612	ปานกลาง
9. การติดยาเสพติดโดยมีเพื่อนชวน/ชักจูง		3.6	64.3	32.1		3.29	.535	ปานกลาง
10. การที่ท่านผิดหวังในเรื่องของความรักจากเพื่อนผู้หญิง/เพื่อนชายเป็นเหตุ ให้ท่านติดยาเสพติด	3.6	64.3	28.6	3.6		2.32	.612	ต่ำ
11. เพื่อนบ้านชวนเสพยาเสพติด		10.7	64.3	25.0		3.14	.591	ปานกลาง
12. อาศัยอยู่ในกลุ่มชุมชนที่เป็นแหล่งมั่วสุมของยาเสพติด		7.1	64.3	28.6		3.21	.568	ปานกลาง
13. ภายในชุมชนมีผู้ติดยาเสพติด		7.1	64.3	28.6		3.21	.568	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด (ร้อยละ)					X	S.D.	ระดับ
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
14. ค่านิยม/ความเชื่อทางวัฒนธรรมมีผลต่อการติดยาเสพติด	17.9	32.1	39.3	7.1	3.6	2.46	.999	ปานกลาง
15. การมีแหล่งบันเทิง/ร้านค้าไอเกะอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือใกล้บ้านหรือในชุมชนมีผลต่อการติดยาเสพติด		7.1	39.3	46.4	7.1	3.54	.744	ปานกลาง
ปัจจัยจากครอบครัว						2.34	.480	
16. ครอบครัวมีความคาดหวังในตัวท่านมากเกินไปมีผลต่อการติดยาเสพติด	10.7	42.9	35.7	10.7		2.46	.838	ปานกลาง
17. สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวไม่ราบรื่น ทะเลาะวิวาทบ่อยๆ	10.7	71.4	17.9			2.07	.539	ต่ำ
18. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจของบิดามารดามีผลต่อการติดยาเสพติด	7.1	39.3	53.6			2.46	.637	ปานกลาง
19. บิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลมีผลต่อการติดยาเสพติด	7.1	50.0	42.9			2.36	.621	ปานกลาง
20. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและเข้มงวดของบิดามารดามีผลต่อการติดยาเสพติด	3.6	60.7	32.1	3.6		2.36	.621	ปานกลาง
ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ						2.70	.559	
21. ทำงานเกินเวลา/และงานหนักไม่เหมาะสมกับเงินเดือน	3.6	34.3	28.6	3.6		2.32	.612	ต่ำ
22. รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย/เงินเดือนน้อย		42.9	50.0	7.1		2.64	.621	ปานกลาง

ตาราง 3 (ต่อ)

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด (ร้อยละ)					X	S.D.	ระดับ
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด			
23. มีภาระในการเลี้ยงดูบุคคลอื่น		50.0	39.3	10.7		2.61	.685	ปานกลาง
24. ต้องการใช้สิ่งฟุ่มเฟือยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็น		17.9	64.3	17.9		3.00	.609	ปานกลาง
25. มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพเสริมหรือทำงานล่วงเวลาเพื่อหาเงินเพิ่ม		39.3	39.3	21.4		2.82	.772	ปานกลาง
26. มีภาระหนี้สินนอกระบบ	3.6	39.3	32.1	25.0		2.79	.876	ปานกลาง

จากตาราง 3 ระดับความจริงของผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้าน เห็นว่า ปัจจัยทุกด้านเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม ปัจจัยจากเศรษฐกิจ ปัจจัยจากตัวเอง และปัจจัยจากครอบครัวตามลำดับ

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากตัวเอง พบว่าผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำ เห็นว่า การเสพยาเสพติดเกิดจากความอยากรู้อยากลอง มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.18 การเสพยาเสพติดทำให้ดูเท่ และโก้ มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 การเสพยาเสพติดทำให้รู้สึกตนเองมีคุณค่าและเป็นการเรียกร้องความสนใจจากบุคคลอื่น มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 ตามลำดับซึ่งพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม พบว่า ปัจจัยที่เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากมีแหล่งบันเทิง/ร้านคาราโอเกะอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือใกล้บ้าน หรือในชุมชน มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 เพื่อนชักชวน/ชักจูง มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 อาศัยอยู่ใกล้ชุมชนที่เป็นแหล่งมั่วสุมของยาเสพติด และภายในชุมชนมีผู้ติดยาเสพติด มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.21 ตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากครอบครัว พบว่า ปัจจัยที่เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากครอบครัวมีความคาดหวังในตัวท่านมากเกินไป มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจของบิดามารดา มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 และบิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแล มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.36 ตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า ปัจจัยที่เป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากต้องใช้สิ่งฟุ่มเฟือยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็น มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.00 มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพเสริมหรือทำงานล่วงเวลาเพื่อหาเงินเพิ่ม มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.82 มีภาระหนี้สินนอกระบบ มีระดับค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79 ตามลำดับ ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 4 จำนวน ร้อยละ ของผู้ผ่านการคุมประพฤติจำแนกตามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการติดยาเสพติด

		ผู้ผ่านการคุมประพฤติ		รวม	X ²	p-value	ระดับ ความสัมพันธ์
		ไม่กลับมามีการทำผิดซ้ำ	กลับมามีการทำผิดซ้ำ				
ปัจจัยจาก ตัวเอง	ต่ำ	91	8	99	0.996	0.617	
		91.9%	8.1%	100%			
ปาน		161	20	181			
	กลาง	89.0%	11.0%	100%			
สูง		3	0	3			
		100.0%	0%	100%			
รวม		255	28	283			
		90.1%	9.9%	100.0%			

ตาราง 4 (ต่อ)

		ผู้ผ่านการคุมประพฤติ		รวม	X ²	p-value	ระดับ ความสัมพันธ์
		ไม่กลับมามีกระทำความผิดซ้ำ	กลับมามีกระทำความผิดซ้ำ				
ปัจจัยจากสังคม และสภาพแวดล้อม	ต่ำ	52	0	52	10.966	0.004	.197
		100.0%	0%	100%			
	ปาน	169	27	196			
	กลาง	86.2%	13.8%	100%			
	สูง	34	1	35			
		97.1%	2.9%	100%			
	รวม	255	28	283			
		90.1%	9.9%	100.0%			
ปัจจัยจาก ครอบครัว	ต่ำ	121	11	132	4.935	0.085	
		91.7%	8.3%	100%			
	ปาน	109	17	126			
	กลาง	86.5%	13.5%	100%			
	สูง	25	0	25			
		100.0%	0%	100%			
	รวม	255	28	283			
		100.0%	100.0%	100.0%			
ปัจจัยจาก เศรษฐกิจ	ต่ำ	118	11	129	0.578	0.749	
		91.5%	8.5%	100%			
	ปาน	109	14	123			
	กลาง	88.6%	11.4%	100%			
	สูง	28	3	31			
		90.3%	9.7%	100%			
	รวม	255	28	283			
		100.0%	100.0%	100.0%			

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา จำแนกตามปัจจัยและจำแนกตามผู้ผ่านการคุมประพฤติ พบว่า ปัจจัยจากตนเอง ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยจากเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สำหรับปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก ซึ่งมีค่า Cramer's V = .197

ซึ่งปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อมส่งผลต่อผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ อยู่ในระดับปานกลาง 86.2% แต่มีแนวโน้มต่ำ และส่งผลต่อผู้ผ่านการคุมประพฤติแต่กลับมากระทำผิดซ้ำ อยู่ในระดับปานกลาง 13.8% แต่มีแนวโน้มสูง

ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา

ผู้ผ่านการคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา มีความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีส่งผลต่อการติดยาเสพติด ดังนี้

- 1) การให้ความรู้ถึงโทษภัยของยาเสพติดต้องทำอย่างต่อเนื่อง มีค่าความถี่เท่ากับ 38
- 2) อยากให้สังคมยอมรับในความผิดพลาดที่เกิดขึ้น เพื่อให้สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติในสังคมต่อไปได้ มีค่าความถี่เท่ากับ 24
- 3) การดูแลเอาใจใส่และการได้รับการศึกษาที่ดี จะเป็นเกราะป้องกันภัยยาเสพติดได้ดีที่สุด มีค่าความถี่เท่ากับ 17
- 4) การแก้ไขปัญหาจะต้องแก้ไขปัญหาในการปราบปรามผู้ค้าให้ได้มากที่สุด และจะต้องดำเนินการอย่างเด็ดขาด สำหรับผู้เสพยาจะต้องนำไปอบรม หรือบำบัดรักษาให้หายขาด มีค่าความถี่เท่ากับ 9
- 5) ผู้ใหญ่ควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัว ควรให้คำปรึกษาและดูแลอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะในช่วงวัยรุ่น ซึ่งมีความต้องการการยอมรับจากเพื่อนฝูงและสังคมอย่างมาก มีค่าความถี่เท่ากับ 5

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษา เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ที่ติดยาเสพติดซ้ำ ในจังหวัดยะลา : ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมามีการทำผิดซ้ำ กับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมามีการทำผิดซ้ำ เฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดยะลา ผู้ศึกษาได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและประมวลผลข้อมูลซึ่งจะนำเสนอข้อค้นพบจากการศึกษา มาอภิปรายให้เห็นผลการศึกษาในครั้งนี้ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ คือ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติดจำแนกตามปัจจัยของผู้ถูกคุมประพฤติและกลับมามีการทำผิดซ้ำ กับผู้ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดและผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมามีการทำผิดซ้ำ

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ กลุ่มตัวอย่างจำนวน 283 คน แยกออกเป็น ผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมามีการทำผิดซ้ำ จำนวน 255 คน และผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมามีการทำผิดซ้ำ จำนวน 28 คน กำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยคัดเลือกตัวแปรอิสระที่คาดว่าจะมีผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ประกอบด้วย ปัจจัยจากตัวเอง ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยทางเศรษฐกิจ ส่วนตัวแปรตาม คือ ผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมามีการทำผิดซ้ำ กับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมามีการทำผิดซ้ำ สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมมาได้ทั้งสิ้น นำมาตรวจสอบความถูกต้อง และนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม SPSS (Statistical Product and Service Solutions) Version 16.0 ผลการศึกษามี ดังนี้

5.1 สรุปผล

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ปัจจัยส่วนบุคคล

ผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมามีการทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดยะลา ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.8 เป็นเพศชาย ร้อยละ 37.3 มีอายุระหว่าง 19 – 24 ปี ร้อยละ 72.5

สถานภาพโสด ร้อยละ 34.9 การศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 37.6 อาชีพรับจ้างทั่วไป และร้อยละ 75.3 ลักษณะที่พักอาศัยบ้านของตนเอง

ผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อกระทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติ จังหวัดยะลา ส่วนใหญ่ร้อยละ 78.6 เป็นเพศชาย ร้อยละ 42.9 มีอายุระหว่าง 19 – 24 ปี และ 43 ระหว่าง 24 – 30 ปี ร้อยละ 75.0 สถานภาพโสด ร้อยละ 39.3 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 46.4 อาชีพเกษตรกร และร้อยละ 71.4 ลักษณะที่พักอาศัยบ้านของตนเอง

ระดับความจริงของผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อกระทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติด

โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ปัจจัยทุกด้านเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม ปัจจัยจากเศรษฐกิจ ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยจากตัวเอง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากตัวเอง พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดเกิดจากความอยากรู้อยากลอง การเสพยาเสพติดทำให้คูเท่ และโก้ และปัญหาเรื่องการเรียนการทำงาน เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านเสพยาเสพติด ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด เกิดจากเพื่อนชักชวน/ชักจูง มีแหล่งบันเทิง/ร้านคาราโอเกะอยู่ใกล้สถานศึกษา หรือใกล้บ้านหรือในชุมชน และภายในชุมชนมีผู้ติดยาเสพติด ซึ่งพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากครอบครัว พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากบิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจของบิดามารดา และครอบครัวมีความคาดหวังในตัวท่านมากเกินไป ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากต้องการใช้สิ่งฟุ่มเฟือยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็น มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพเสริม หรือทำงานล่วงเวลา เพื่อหาเงินเพิ่ม และรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย/เงินเดือนน้อย ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับความจริงของผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อทำผิดซ้ำของ สำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติด

โดยภาพรวมและรายด้าน เห็นว่า ปัจจัยทุกด้านเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม ปัจจัยจากเศรษฐกิจ ปัจจัยจากตัวเอง และปัจจัยจากครอบครัว

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากตัวเอง พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติดเกิดจากความอยากรู้อยากลอง การเสพยาเสพติดทำให้ดูเท่ และโก้ และการเสพยาเสพติดทำให้รู้สึกตนเองมีคุณค่า และเป็นการเรียกร้องความสนใจจากบุคคลอื่น ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากมีแหล่งบันเทิง/ร้านคาราโอเกะอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือใกล้บ้าน หรือในชุมชน เพื่อนชักชวน/ชักจูง และมีอาศัยอยู่ใกล้ชุมชนที่เป็นแหล่งมั่วสุมของยาเสพติด และภายในชุมชนมีผู้ติดยาเสพติด ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยจากครอบครัว พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากครอบครัวมีความคาดหวังในตัวท่านมากเกินไป การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจของบิดามารดา และบิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแล ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาจากปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ พบว่า พฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด มาจากต้องการใช้สิ่งฟุ่มเฟือยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็น มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพเสริม หรือทำงานล่วงเวลา เพื่อหาเงินเพิ่ม และมีภาระหนี้สินนอกระบบ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลาง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติของสำนักงานคุม ประพฤติจังหวัดยะลา

พบว่า ในแต่ละปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย จำแนกตามผู้ผ่านการคุมประพฤติ พบว่า ปัจจัยจากตนเอง ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำมาก

5.2 อภิปรายผล

เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติดจำแนกตามปัจจัยของผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อกระทำผิดซ้ำ กับผู้ที่กระทำผิดในคดียาเสพติดและผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อกระทำผิดซ้ำ

จากการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ในแต่ละปัจจัยทั้ง 4 ปัจจัย จำแนกตามผู้ผ่านการคุมประพฤติ พบว่า ปัจจัยจากตนเอง ปัจจัยจากครอบครัว และปัจจัยจากเศรษฐกิจ ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดของผู้ผ่านการคุมประพฤติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม อาจเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดมากที่สุด โดยจำแนกรายชื่อตามลำดับดังนี้ มีแหล่งบันเทิง/ร้านคาราโอเกะอยู่ใกล้สถานศึกษา หรือใกล้บ้าน หรือในชุมชน เพื่อนชวน/ชักจูง อยู่ใกล้ชุมชนที่เป็นแหล่งมั่วสุมของยาเสพติด และภายในชุมชนมีผู้ติดยาเสพติด

ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติดจำแนกตามปัจจัยของผู้ผ่านการคุมประพฤติและกลับมาก่อกระทำผิดซ้ำ กับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมาก่อกระทำผิดซ้ำ พิจารณารายปัจจัย และรายชื่อที่มีผลต่อการติดยาเสพติด พบว่า ทั้งรายปัจจัย และรายชื่อในแต่ละข้อเป็นไปในทางเดียวกัน ซึ่งมีผลต่อการติดยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชาญคณิต ก.สุริยะมณี และคณะ (2529) พบว่า กลุ่มผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในสภาพแวดล้อมที่มีการเสพยาเสพติดและการค้ายาเสพติด เช่นเดียวกับ ทิพย์อร ไชยณรงค์ (2535 : 35) พบว่า สาเหตุส่งเสริมที่ทำให้เกิดการติดยาเสพติด เพราะสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นไม่ดี เช่น ในละแวกรอบ ๆ บ้านมีแต่ผู้ค้าและผู้ติดยาเสพติด ตลอดจนพฤติกรรมพี่น้อง และเพื่อนฝูงติดยาเสพติดให้โทษ ตนจึงตกอยู่ในสภาพติดยาเสพติดได้ง่าย

ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ชุมชน สภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยจัดว่ามีผลต่อพฤติกรรมของผู้ที่อยู่ในชุมชนนั้น กล่าวคือ ถ้าสถานที่อยู่อาศัยอยู่ใกล้แหล่งยาเสพติด จะมีส่วนผลักดันให้มีการใช้สารเสพติดของคนในสังคมและสิ่งแวดล้อมนั้น

นอกจากนี้ กลุ่มเพื่อนที่ผู้ติดยาเสพติดคบค้าสมาคมด้วยนั้นจะเป็นตัวช่วยส่งเสริมให้ติดยาเสพติด จากการศึกษาของจรัส สุวรรณเวลา และคณะ (2523) ไชยยศ เหมะรัชตะ (2525) และนพรัตน์ เสริมพานิชย์ (2526 อ้างถึงใน ทิพย์อร ไชยณรงค์, 2535 : 87) พบว่า ผู้ติดยาเสพติดส่วนใหญ่ได้รับสารเสพติดหรือเสพยาเสพติด จากการแนะนำหรือถูกชักชวนจากเพื่อน

สอดคล้องกับโสภา ชูพิกุลชัย และคณะ (2529 : 30) พบว่าแรงจูงใจที่มีผลต่อการใช้ยาเสพติด คือ การทำตามเพื่อน หรือผู้ใกล้ชิด โดยการอยู่ในกลุ่มเดียวกัน จะมีค่านิยมเหมือนกันและโดยธรรมชาติ จะมีความอยากหรืออยากลองชอบเลียนแบบ และต้องการการยอมรับจากเพื่อน ดังนั้น จากการศึกษา ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ที่ติดยาเสพติดซ้ำในจังหวัดยะลา : ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ กับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมากระทำผิดซ้ำเฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการกระทำผิดในคดียาเสพติด จำแนกตามปัจจัยของผู้ถูกคุมประพฤติและกลับมากระทำผิดซ้ำ กับผู้ที่กระทำความผิดในคดียาเสพติดและผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำอีกไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อผู้ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา อาจเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการติดยาเสพติดมากที่สุด จึงได้มีข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ ดังนี้

- 1) ควรมีการจัดระเบียบสถานบริการ สถานบันเทิง ร้านคาราโอเกะ ร้านเกมส์ ไม่ให้อยู่ใกล้สถานศึกษา บ้านพัก สวนสาธารณะ หรือแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ
- 2) ควรมีมาตรการที่เข้มงวดและจริงจังเกี่ยวกับผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนหรือกระทำผิดกฎหมาย และเจ้าหน้าที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา
- 3) สำหรับครอบครัวที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัด จะต้องได้รับการบริการขั้นพื้นฐานจากรัฐอย่างทั่วถึง
- 4) ภาครัฐควรมุ่งสร้างอาชีพ เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัวที่ยากจน เพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าไปอยู่ในชุมชนแออัด และตกอยู่ในสภาพบีบบังคับ และเป็นการเสริมสร้างมาตรฐานคุณภาพชีวิตให้สูงขึ้น

5.3.2 ข้อเสนอแนะแนวทางวิจัยที่ควรทำต่อไป

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ที่ติดยาเสพติดซ้ำในจังหวัดยะลา : ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมากระทำผิดซ้ำ กับผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและกลับมากระทำผิดซ้ำ เฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการกลับมาติดยาเสพติดซ้ำ

ของผู้ผ่านการคุมประพฤติของสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดยะลา ดังนั้น ในการศึกษาครั้งต่อไป จะต้องเป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับแรงจูงใจในการเลิกยาเสพติดของผู้ติดยาเสพติด เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลิกยาเสพติด

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. 2544. พฤติกรรมการเสพยาเสพติด. นนทบุรี : กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข.
- จรัส สุวรรณเวลา จิตร สิทธิอมร และวิชัย โปษยจินดา. 2523. ปัญหาการติดยาเสพติดในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์การแพทย์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จำเนียร ชุณหโลภาค และคณะ 2550. ศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุของการกระทำความผิดซ้ำในคดียาเสพติด มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- จิราพันธ์ รุจิระพงศ์. 2550. สภาพและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเสพยาเสพติดของเยาวชนในเขตพื้นที่อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.
- ชาญคณิต ก. สุริยะมณี นรา พัฒนะพันธ์ จวน ไชยสุวรรณ และศรีสมบัติ บุญเรือง. 2523. รายงานการวิจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติดซ้ำของวัยรุ่น. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ไชยยศ เหมะรัชตะ. 2525. ปัญหายาเสพติดที่มีผลต่อความปลอดภัยในชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของชาวกรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทิพย์อร ไชยณรงค์. 2535. รายงานการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์ผลงานวิจัยด้านยาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม.
- ธงชัย สันติวงษ์ และชัยยศ สันติวงษ์. 2537. พฤติกรรมบุคคลในองค์กร. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.
- พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. 2538. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์.
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2519. 2548. กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งประกาศ เพื่อใช้ปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย.
- พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด พ.ศ. 2545. 2548. กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งประกาศ เพื่อใช้ปฏิบัติงานต่อสู้เพื่อเอาชนะปัญหาเสพติด. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดกระทรวงมหาดไทย.

- พิชัย แสงชาญชัย และคณะ. 2549. **ตำราจิตเวชศาสตร์การติดยาเสพติด**. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด.
- วิชา มหาคุณ. 2530. **การศึกษาสภาพการสู้งานใช้และทัศนคติเกี่ยวกับสารเสพติดของนักเรียนและเยาวชนอายุ 16 – 18 ปี พ.ศ. 2532**. หน่วยศึกษานิเทศ กรมการฝึกหัดครู.
- วิทยา เทียงบูรณะธรรม. 2531. **ตำรายาเสพติด**. กรุงเทพมหานคร : โอเอส พรินติ้งเฮาส์.
- สมชาย โตศุกุลวรรณ. 2544. **การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเยาวชนที่ติดยาเสพติดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดระยอง**. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. 2542. **ปัจจัยของการติดยาเสพติด**.
[http://www.oncb.go.th/PortalWeb/appmanager/Portal/Internet#](http://www.oncb.go.th/PortalWeb/appmanager/Portal/Internet#.). 20/1/2554.
- สุขบัญญัติแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข. **ปัจจัยเสี่ยงต่อการติดยาเสพติด**.
http://xcold.kucomsci18.in.th/health/drugnacoticd/to_dug.html. 20/1/2554.
- สุคิด ลั่นซ้าย. 2544. **วารสารสำนักงาน ปปส. ฉบับที่ 1 มีนาคม – สิงหาคม 2544**.
- เสรี สุเมธินฤมิตร. 2538. **ประมวลศัพท์ทางการบริหาร**. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
 ชลบุรี : โครงการตำรามหาวิทยาลัยบูรพา.
- โสภา ชูพิกุลชัย และคณะ. 2529. **การวิเคราะห์แนวโน้มของกลุ่มผู้ติดยาเสพติดในกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพมหานคร : สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์.
- อาภาศิริ สุวรรณานนท์ รัตนา บรรณาธรรม และคณะ. 2550. **ศึกษาปัจจัยด้านบุคคลที่มีผลต่อการติดยาเสพติดซ้ำ**. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรื่อง **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการติดยาเสพติดครั้งแรกกับผู้ที่ติดยาเสพติดซ้ำในจังหวัดยะลา :**
ศึกษาเปรียบเทียบผู้ที่ผ่านการคุมประพฤติและไม่กลับมามีการทำผิดซ้ำ กับผู้ที่ผ่านการคุม
ประพฤติและกลับมามีการทำผิดซ้ำ เฉพาะกรณีผู้ถูกคุมประพฤติของสำนักงานคุม
ประพฤติจังหวัดยะลา

แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ซึ่งผู้วิจัยต้องการทราบข้อมูลเพื่อประโยชน์ในการศึกษาเท่านั้น ข้อมูลที่ได้นี้จะเก็บเป็นความลับ จึงขอความร่วมมือจากท่านกรุณาตอบแบบสอบถามด้วยความรอบคอบ ทั้งนี้ เพราะข้อคำถามแต่ละข้อมีผลต่อการวิเคราะห์ ซึ่งจะทำให้ผลการวิจัยเป็นไปอย่างถูกต้อง ครบถ้วน และผู้ดำเนินการวิจัยขอขอบคุณในความร่วมมือของท่านมา ณ โอกาสนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคล

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง หน้าข้อความตามความเป็นจริง

1. เพศ	☐ 1) ชาย	☐ 2) หญิง	
2. อายุ	☐ 1) 7 – 12 ปี	☐ 2) 13 – 18 ปี	
	☐ 3) 19 – 24 ปี	☐ 4) 25 – 30 ปี	
	☐ 5) 31 – 36 ปี	☐ 6) 37 ปีขึ้นไป	
3. สถานภาพ	☐ 1) โสด	☐ 2) สมรส	☐ 3) หย่าร้าง/หม้าย
4. การศึกษา	☐ 1) ไม่ได้เรียนหนังสือ	☐ 2) ประถมศึกษา	
	☐ 3) มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ 4) มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	
	☐ 5) อนุปริญญา/ปวส.	☐ 6) ปริญญาตรีขึ้นไป	
5. อาชีพ	☐ 1) นักเรียน/นักศึกษา	☐ 2) เกษตรกร	
	☐ 3) ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	☐ 4) บริษัทเอกชน	
	☐ 5) รับจ้างทั่วไป	☐ 6) อื่น ๆ (ระบุ).....	
6. ลักษณะของสถานที่พักอาศัย	☐ 1) บ้านของตนเอง	☐ 2) บ้านเช่า	
	☐ 3) บ้านญาติ	☐ 4) หอพัก	
	☐ 5) แพลต	☐ 6) อื่น ๆ (ระบุ).....	

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด

คำชี้แจง ขอให้อ่านข้อความแต่ละข้อต่อไปนี้แล้วพิจารณาข้อความดังกล่าว ว่าเป็นจริงสำหรับท่านเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตัวเลือกที่กำหนด คือ จริงที่สุด จริง ค่อนข้างจริง ไม่จริง ไม่จริงเลย เพียงตัวเลือกเดียว และขอความกรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด				
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
	1	2	3	4	5
1. ปัจจัยจากตัวเอง					
- ท่านคิดว่าการเสพยาเสพติดทำให้รู้สึกตนเองมีคุณค่าและเป็นการเรียกร้องความสนใจจากบุคคลอื่น					
- การเสพยาเสพติดเกิดจากความอยากรู้ อยากรลอง					
- ท่านรู้สึกว่าการเสพยาเสพติดทำให้ดูเท่ และ โก่โก้					
- ปัญหาทางด้านสุขภาพร่างกายที่ไม่แข็งแรงสมบูรณ์เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านคิดเสพยาเสพติด					
- ปัญหาเรื่องการเรียน การทำงาน เป็นแรงกระตุ้นให้ท่านเสพยาเสพติด					
2. ปัจจัยจากสังคมและสภาพแวดล้อม					
- ความต้องการเป็นผู้นำในกลุ่มของเพื่อนเป็นเหตุให้ท่านติดยาเสพติด					
- ความต้องการความรักความเข้าใจจากเพื่อนเป็นเหตุให้ท่านติดยาเสพติด					
- ความต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่มเพื่อนเป็นเหตุให้ท่านต้องติดยาเสพติด					
- การติดยาเสพติด โดยมีเพื่อนชวน/ชักจูง					
- การที่ท่านผิดหวังในเรื่องของความรักจากเพื่อนผู้หญิง/เพื่อนชาย เป็นเหตุให้ท่านติดยาเสพติด					
- เพื่อนบ้านชวนเสพยาเสพติด					
- อาศัยอยู่ใกล้ชุมชนที่เป็นแหล่งมั่วสุมของยาเสพติด					
- ภายในชุมชนมีผู้ติดยาเสพติด					
- ค่านิยม/ความเชื่อทางวัฒนธรรมมีผลต่อการติดยาเสพติด					
- การมีแหล่งบันเทิง/ร้านค้า ไอเกะอยู่ใกล้สถานศึกษาหรือใกล้บ้านหรือในชุมชนมีผลต่อการติดยาเสพติด					

ปัจจัยที่มีผลต่อการติดยาเสพติด	ระดับของพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการเสพยาเสพติด				
	ไม่จริงเลย	ไม่จริง	ค่อนข้างจริง	จริง	จริงที่สุด
	1	2	3	4	5
4. ปัจจัยจากครอบครัว					
- ครอบครัวมีความคาดหวังในตัวท่านมากเกินไปมีผลต่อการติดยาเสพติด					
- สัมพันธภาพของสมาชิกในครอบครัวไม่ราบรื่น ทะเลาะวิวาทบ่อย ๆ					
- การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจของบิดามารดามีผลต่อการติดยาเสพติด					
- บิดามารดาไม่มีเวลาเอาใจใส่ดูแลมีผลต่อการติดยาเสพติด					
- การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและเข้มงวดของบิดามารดามีผลต่อการติดยาเสพติด					
5. ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ					
- ทำงานเกินเวลา/และงานหนักไม่เหมาะสมกับเงินเดือน					
- รายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย/เงินเดือนน้อย					
- มีภาระในการเลี้ยงดูบุคคลอื่น					
- ต้องการใช้สิ่งฟุ่มเฟือยหรือสิ่งอำนวยความสะดวกที่เกินความจำเป็น					
- มีความจำเป็นต้องประกอบอาชีพเสริมหรือทำงานล่วงเวลาเพื่อหาเงินเพิ่ม					
- มีภาระหนี้สินนอกระบบ					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณอย่างสูงในความร่วมมือของท่าน

ผู้วิจัย

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ สกุล	มนต์ชัย หนูสาย	
รหัสประจำตัวนักศึกษา	5210521571	
วุฒิการศึกษา	ชื่อสถาบัน	ปีที่สำเร็จการศึกษา
ศิลปศาสตรบัณฑิต	มหาวิทยาลัยรามคำแหง	2540
ตำแหน่ง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ หัวหน้าศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดยะลา	
สถานที่ทำงาน	ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดจังหวัดยะลา สำนักงานจังหวัดยะลา	